

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ Μ'

ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1991

ΑΡΙΘ. 5

== ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ==

Ευαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Οί Μάρτυρες Χρυσάνθος και Δαρεία ή Αθηναία. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Μηνύματα Τριφδίου. — Μητροπ. Σισανίου Άντωνίου, Η αγάπη του Υιού του Θεού διά τους Χριστιανούς. — Δημοσθ. Σαθράμη (†), Μιά καινούργια έκδοση στη γερμανική της λειτουργίας της Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. — Ἐπίκαιρα. — Ἄλεξ. Μ. Σταυρόπουλου, Ἀναπληρωματική γονικότητα. — Πρωτοπρ. Ἄντ. Ἀλεξίζοπούλου, Ἡ ἀντιαρετική Ποιμαντική της Ἐκκλησίας. — Διακ. Ἰακώβου Σ. Καραμούζη, Πνευματική ζωή. — Λάμπρου Κ. Σκότζου, Ἡ ἀναγκαιότητα της σταυρικής θυσίας του Χριστοῦ. — Ἐπιστολαί πρὸς τὸν «Ἐφημέριον». — Φς, Τὸ βιβλίον. — Ευαγγέλου Π. Λέκκου, Εἰδήσεις — Γεγονότα — Ἀξιολογήματα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθῆναι, Ἰακώβου 1 — Τηλέφ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀριστοτέλους 179,
112 51 Ἀθῆναι.

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ & ΔΑΡΕΙΑ Η ΑΘΗΝΑΙΑ

Ἡ ἡμέρα τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου καὶ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς μνήμης τῶν ἁγίων μαρτύρων Χρυσάνθου καὶ Δαρείας τῆς Ἀθηναίας εἶναι σὴ μὲν Ὁρθόδοξη Ἀνατολή ἡ 19ῃ Μαρτίου, σὴ δὲ Δύσι, κατὰ τὸ *Martyrologium Romanum* καὶ τὸ *Missale Romanum* ἡ 25ῃ Ὀκτωβρίου. Ἡ ἡμερομηνία αὐτὴ εἶναι διαφορετικὴ σὲ τὸ *Martyrologium Hieronymianum* (12 Ἀύγ., 29 Νοεμβρ., 20 Δεκ.), σὲ τὰ μουσουλμανικὰ *Calendaria* (13 Ἀύγ.), σὲ τὸ *Sacramentarium Gelasianum* καὶ σὲ τὰ ἀμβροσιανὰ λειτουργικὰ βιβλία (29 Νοεμβρ.), κ.λπ. Ἡ ἡμερομηνία τῶν Βυζαντινῶν *Συναξαρίων* (19 Μαρτίου) ἀναφέρεται καὶ σὴ Δύσι (λ.χ. σὲ τὸ *Calendarium Marmoreum* τῆς Νεαπόλεως).

Τὸ ὅτι πολλὲς πηγὲς καὶ τοπικὲς παραδόσεις ὁμιλοῦν γιὰ τοὺς δύο ἁγίους, αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι ἦσαν πολὺ ἀγαπητοὶ σὴν ἀρχαία Ἐκκλησία. Στὸ ἴδιο συμπέρασμα καταλήγομε καὶ ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ὁ τάφος τους σὴ *Via Salaria Nuova* τῆς Ρώμης εἶχε διακοσμηθῆ με ἐπίγραμμα ἀπὸ τὸν πάπα Δάμασο. Ὅταν καταστράφηκε ἀπὸ τοὺς Γότθους, ἀνακαινίσθηκε ἀπὸ τὸν πάπα Ἀδριανὸ τὸν 1ο. Τὰ Ὀδοιπορικὰ *Itineraria* τοῦ 7ου αἰῶνος μνημονεύουν καὶ τὰ, πὸν εἶχεν ἀνεγερθῆ πρὸς τιμὴν τους καὶ συγκέντρωνε προσκυνητὲς. Στὴ Ραβέννα ἐξοικονοῦνται οἱ δύο μάρτυρες σὲ Ὀρατόριον τοῦ ἁγίου Ἀνδρέα (ἀρχὲς 8ου αἰῶνος), ἐνῶ ἡ Δαρεία μαζί με ἄλλες γυναῖκες προβάλλεται σὲ ψηφιδωτὰ τοῦ ἁγίου Ἀπολιναρίου τοῦ νέου (τέλος 8ου αἰῶνος). Στὴν Ἀκολουθία τους, ἡ ὁποία περιέχεται σὲ Βυζαντινὰ Μηναία, ὑπάρχει κανὼν - ποίημα Ἰωσήφ με ἀκροστιχίδα «Σὲ τὸ Χρυσανθὸς Μαρτύρων ἄνθος σέβω Ἰωσήφ». Ἀκολουθία τους - ποίημα Θεοφάνους τοῦ Γραπιτοῦ ὑπάρχει καὶ σὲ Λατινοεικὸς κώδικες. Ἡ ἐξάπλωσις τῆς φήμης τῶν δύο Μαρτύρων ὀφείλεται σὴ συναρπαστικὴ περιγραφή τῆς ζωῆς καὶ τοῦ μαρτυρίου τους ἀπὸ τὰ μαρτυρολόγια καὶ συναξάρια. Μαρτύρησαν σὴ Ρώμη σὲ χρόνια τοῦ βασιλέως Νουμεριανοῦ (3ος αἶων).

Ὁ Χρυσάνθος, υἱὸς τοῦ ἐξ Ἀλεξανδρείας εἰδωλόλατρου συγκλητικοῦ Πολέμωνος, ἐκλύσθηκε σὴ χριστιανικὴ πίστι. Ὁ πατέρας του τότε τὸν φυλάκισε καί, γιὰ νὰ τὸν δελεάσῃ καὶ ἐπιναφῆρ σὴν εἰδωλολατρεία, τοῦ ἔδωκεν ὡς σύζυγον τὴν ὡραία ἐθνικὴ Ἀθηναία Δαρεία. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ, ἐπηρεασμένη ἀπὸ τὸ φωτεινὸ παράδειγμα τοῦ συζύγου της, ἔγινε Χριστιανή. Τότε καὶ οἱ δύο τοὺς ἐπέστησαν βασανιστήρια, ἀλλὰ ἡ καρτερία καὶ ἡ χριστιανικὴ ἀκτινοβολία τους ἐξέπληξαν καὶ συγκίνησαν τὸν τριβοῦνο Κλαύδιο, τὴ σύζυγόν του Ἰλαρία, τοὺς υἱοὺς του Ἰάσωνα καὶ Μαῦρον καὶ τοὺς στρατιῶτές του. Ὅλοι τους ἔγιναν Χριστιανοὶ καὶ ὀφείστησαν μαρτυρικὸ θάνατο, ἐνῶ ὁ Χρυσάνθος καὶ ἡ Δαρεία ῥίχθηκαν σὲ λάκκον με δόρυ καὶ ἐνταφιάσθηκαν ζωντανοί.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΤΡΙΩΔΙΟΥ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΤΡΙΩΔΙΟΥ

Β' ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΥΚΤΙΚΟΥΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥΣ ΤΗΣ Μ. ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

ΣΕΙΡΑ ΤΕΤΑΡΤΗ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

4. Τῆς Γ' ΚΥΡΙΑΚῆς ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (ἐσπέρας)

Η ΚΑΤΑΝΥΞΙΣ

Εἶναι ἀξιοπρόσεκτος ἡ ὀνομασία τοῦ Ἐσπερινῶν Κυριακῶν τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καὶ ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτοῦ ὡς «Κατανυκτικῶν Ἐσπερινῶν». Κατὰ τὴν παρούσαν δὲ Κυριακὴν τὸ νόημα τῆς «κατανύξεως» τίθεται καὶ ὡς μῆνυμα τῆς ἀρχομένης τρίτης Ἑβδομάδος τῶν Νηστειῶν καὶ εἰσάγεται ὡς σύνθημα, μὲ τὴν πρώτην φράσιν τοῦ «Ἰδιομέλου» τροπαρίου τῆς ἱερᾶς αὐτῆς Ἀκολουθίας, πού ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Ἀτενίσαι τὸ ὄμμα εἰς οὐρανὸν οὐ τολμῶ ὁ τάλας ἐγὼ ἐκ τῶν πανηρῶν μου πράξεων...».

Ἡ φράσις αὕτη εἶναι παρμένη ἀπὸ τὴν γνωστὴν παραβολὴν τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου καὶ ὑπεθυμίζει τὴν στάσιν τοῦ Τελώνου, ὁ ὁποῖος μὲ πολλὴν συναίσθησιν τῆς ἀμαρτωλότητός του ἐστέκετο συνεσταλμένος μέσα εἰς τὸν γάβον τοῦ Θεοῦ καὶ «οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάραι» (Λουκ. 18,13). Αὐτὴν δὲ τὴν συναίσθησιν τῆς ἀμαρτωλότητος τονίζουσι ἀλλεπάλληλα καὶ τὰ εἰσαγωγικὰ τροπάρια τῶν ἐσπερινῶν τούτων καὶ δι' αὐτὸ ὀνομάζονται ὡσαύτως «κατανυκτικὰ τροπάρια» (τέσσαρα κάθε Κυριακῆν, εἰς τὸν ἀντίστοιχον ἦχον τῆς ἑβδομάδος). Καὶ εἶναι εὐνόητος ὁ σκοπὸς τῆς τριούτης συναίσθησεως καὶ «κατανύξεως» τοῦ χριστιανοῦ. Σκοπὸς ἐποικοδομητικὸς, πού συμβάλλει εἰς τὴν πνευματικὴν μας πρόοδον καὶ ψυχικὴν κάθαρσιν.

1. Καὶ ἄλλοτε διεσαφῆσαμεν ὅτι δὲν πρόκειται διὰ κάποιαν μειονεκτικότητα πού θὰ αἰσθάνεται ἐκ τῆς ἀμαρτωλότητός του ὁ συνειδητὸς χριστιανός. Δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς κατανύξεως. Καὶ ἡ Ἐκκλησία μας δὲν καλλιεργεῖ φρονήματα μειονεκτικότητος. Ἀντιθέτως, ὁ χριστιανὸς εἶναι ἄνθρωπος θετικὸς καὶ με-

τρημένος. Ὅχι βέβαια ἐπιημένος. Δὲν «ὑπερφρονεῖ» ἀλλὰ «φρονεῖ εἰς τὸ σωφρονεῖν» (Ρωμ. 12,3). Δὲν ἀλαζονεύεται διὰ τὰ προσόντα καὶ τὰς ἰκανότητάς του. Ἀλλὰ πάντως δὲν ἀρέσκειται εἰς τὴν κατῆφειαν καὶ τὸ σκυθρωπὸν ὕφος — ὅπως παρεξηγοῦν μερικοὶ τὴν ἔγνοιαν τῆς σεμνότητος καὶ τῆς μετριοφροσύνης. Ἡ σύνεσις καὶ ἡ αὐτογνωσία δίνει εἰς τὸν καθένα τὸ μέτρον καὶ τὴν φυσικότητα εἰς τὴν ἐμφάνισιν καὶ τὴν ἔκφρασίν του.

Ἀπέναντι ὅμως τοῦ Θεοῦ ὁ χριστιανὸς εἶναι φυσικὸν νὰ αἰσθάνεται ἕνα ἱερὸν δέος καὶ ἀνάλογον συστολήν, ἀκόμη καὶ συντριβὴν, ὅπως ὁ Δαβὶδ ὅταν ἔλεγεν ὅτι «σοὶ μόνῳ ἤμαρτον καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα» (Ψαλ. 50,6) καὶ ἐπεκαλεῖτο τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Αὐτὲς ἐν τούτοις οἱ ἔντονα φορτισμέναι θρησκευτικὲς νύξεις (ἢ κατάνυξις) εἰς τὰς καρδίας τῶν πιστῶν, δὲν σημαίνει ὅτι θὰ ἐπηρεάζουν τὴν κοινωνικότητα καὶ τὰς καθημερινὰς τῶν δραστηριότητας. Οὔτε ὅτι θὰ παραλύουν τὴν δυναμικότητά μας καὶ θὰ μᾶς περιθωριοποιοῦν.

Δὲν θὰ εἴμεθα οἱ ἄνθρωποι πού θὰ κυριαρχοῦνται συνεχῶς ἐκ τῆς συντριβῆς καὶ τῆς ἀπογνώσεως.

Εἶπε βεβαίως ὁ Κύριος τὸ «μακάριοι οἱ πενθοῦντες» διὰ τὰς ἀμαρτίας των ἀλλὰ προσέθεσεν «ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται» (Ματθ. 5,4). Δηλ. ὀμιλεῖ διὰ πένθος καὶ λύπην πού ἔχουν ἀνορθωτικὸν σκοπὸν, εὐεργετικὸν καὶ σωτήριον. Καὶ ὅπως ἐξηγεῖ ὁ Ἅπ. Παῦλος, πρόκειται διὰ τὴν «κατὰ Θεὸν λύπην». Καὶ ἡ «κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται», ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν «λύπην τοῦ κόσμου» ἢ ὅποια «θάνατον κατεργάζεται» (Β' Κορ. 7,10).

2. Ὅσοι δὲν σκέπτονται κατὰ Χριστόν, ὅταν καταλαμβάνονται ἀπὸ λύπην, παραλύουν καὶ ἀποθερρύνονται. Ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι τοῦ Χριστοῦ θὰ δώσουν δημιουργικὴν διέξοδον εἰς τὴν συγκλίθησιν τῆς ἀμαρτω-

Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΣ*

Του Σεβ. Μητροπολίτου Σισανίου
και Σιατίστης κ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ὁ Χριστιανὸς ζῆ ἐν τῇ πίστει τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, Ὅστις ἠγάπησε τοῦτον και παρεδόθη εἰς θάνατον δι' αὐτόν, εἰς τρόπον ὥστε ὁ πιστὸς νὰ υἰοθετῇ τρόπον ζωῆς ἀπολύτως σύμφωνον πρὸς τὰς ἀγίας τοῦ Κυρίου ἐντολάς, ἀφιεροῦται δὲ τελείως εἰς τὸν Χριστὸν παραδίδων ἑαυτὸν εἰς τὴν ἀγάπην και τὴν διακονίαν Αὐτοῦ. Ὁ θανατώσας διὰ τοῦ Μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τῆς ἁμαρτίας, ἀνίσταται εἰς νέαν ἐνάρετον και ἀγίαν ζωὴν ἀνωτέραν και κρείσσονα ἐκείνης τῆς δημιουργίας. Καινὴ ζωὴ οὐσιωδῶς εἶναι ὁ ἐνάρετος βίος. Ἐν τῷ μήπω ἀναγεννηθέντι ἀνθρώπῳ δεσπόζουσα και κυριαρχοῦσα ἀρχὴ ἦτο τὸ ἐ γ ὼ. Τὸ ἐ γ ὼ τοῦτο οὐσιωδῶς ἦτο ὁ Θεὸς τοῦ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ζῶντος ἀνθρώπου. Ἦδη τὸ ἐ γ ὼ ἐταυτίσθη πρὸς τὸν Χριστὸν και ἡ ζωὴ αὐτοῦ εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ψυχῇ του. Ὁ Ἀπόστολος περὶ τῆς ριζικῆς ταύτης μεταβολῆς τοῦ ἀνθρώ-

που διὰ τοῦ Μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος διδάσκει: «συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, οὕτως και ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν»⁴⁷. Ἡ νέα αὕτη ζωὴ τοῦ Χριστιανοῦ ἀποτελεῖ προσέτι και τεκμήριον τῆς ἀγάπης και τῆς εὐγνωμοσύνης αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀπειρώς ἀγάπησαντα αὐτὸν Ἰησοῦν και προσενεγκόντα ἐκουσίως Ἐαυτὸν θυσίαν ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ ὑπὲρ τῶν ἀνομιῶν αὐτοῦ⁴⁸. Πεπεισμένοι περὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, ἐξ ἧς καθημερινῶς ὠφελεῖται ὁ Χριστιανός, μὴ ἔχων ἕτερόν τι νὰ προσφέρῃ πρὸς τὸν Χριστὸν ἐκδηλοῦ διὰ παντὸς μέσου τὴν πρὸς Αὐτὸν ὀλόφυχον ἀγάπην και ἀφοσίωσιν αὐτοῦ. Ἡ ζωὴ τοῦ Χριστιανοῦ ἐν πίστει συνίσταται εἰς τὴν βαθμηδὸν και κατ' ὀλίγον ἀφο-

47. Ρωμαίους, 6,4. Πρβλ. και 7,6.

48. Τίτου, 2,14: «ὅς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃτε ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας και καθάρσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων».

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 69 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4 τεύχους.

λόγητός των. Καὶ τὰς στιγμὰς τῆς κατανύξεως θὰ τὰς διαδεχθῇ ἡ λυτρωτικὴ πορεία πρὸς τὴν ἐν Χριστῷ σωτηρίαν. Θὰ «εὔρουν τὴν ὁδὸν διὰ τῆς μετανοίας». Καὶ ἡ σκέψις και ἡ ἐνατένισις πρὸς τὴν διὰ τοῦ Χριστοῦ ἀνοικτὴν «θύραν Παραδείσου» φαιδρύνει και τὴν καρδίαν και τὸ πρόσωπον αὐτῶν.

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὰς ἄλλας λυπηρὰς περιστάσεις τῆς ζωῆς, ὁ χριστιανὸς δὲν εἶναι «ὡσπερ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα» (Α' Θεσ. 4,13). Ἀντιθέτως εἶναι οἱ περισσότερον ἰσχυροί, «ἔχοντες ἐλπίδα» και ὑπομονήν. Καὶ εὐρίσκοντες παρηγορίαν μὲ τὰ μνημόματα τῆς πίστεως αὐτῶν.

Καὶ εἰς τὰ ἀφορώντα εἰς τὴν ψυχὴν ὁ χριστιανὸς θεωρεῖται ἀπαραίτητον νὰ μὴ παραλείπῃ τὴν αὐτοκριτικὴν και τὴν περισυλλογὴν. Νὰ καλλιεργῇ τὸ φρόνημα τῆς μετανοίας. Καὶ νὰ λαμβάνῃ — και νὰ πραγματοποιῇ — τὰς ἐπιβαλλομένας καλὰς ἀποφάσεις (Πρβλ. Λουκ. 15, 18-21). Κατ' αὐτὸν δὲ τὸν τρόπον ἡ συναίσθησις τῆς ἁμαρτωλότητος και ἡ κατάνυξις γίνονται κινήτηροι και ἀνανεωτικαὶ ψυχικαὶ παρηγορήσεις. Ὅπως προκειμένου περὶ σωματικῶν ἀσθενειῶν, ἀφ' ἧς στιγμῆς λάβῃ κανεὶς σαφῆ γνῶσιν αὐ-

τῶν, παίρνει ἀφορμὴν νὰ τὰς ἀντιμετωπίσῃ θεραπευτικῶς, ἔτσι και ἡ ἐπίγνωσις τῶν ἠθικῶν ἐλλείψεων και ἀδυναμιῶν ἀποτελεῖ τὴν βάση και τὴν ἀφετηρίαν πολλάκις τῆς πνευματικῆς προόδου.

Καὶ ἂς μὴ λησμονῇ κανεὶς τὴν ἐνδεχομένην ἀχίλεια πτέρναν του. Δυστυχῶς ὑπάρχουν συνηθέστατα τοιαῦτα εἰς πολλούς. Τηροῦμεν ἴσως πολλὰς ἐκ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Μήπως ὅμως σὲ κάτι ἔχουμεν ἀδυναμίαν και δὲν τὸ ἀντιμετωπίζουμεν ἀποφασιστικῶς;... «Ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήῃ, πταίση δὲ ἐν ἐνί, γέγονε πάντων ἕνοχος» (Ἰακ. 2,10).

Πρὸ πάντων κατὰ τὴν Μεγ. Τεσσαρακοστήν, τὸ στοιχεῖον τῆς κατανύξεως, ἔντονον και ἐκδηλον εἰς τὰς ἱερὰς Ἀκολουθίας τῆς περιόδου ταύτης, ἂς ἀξιοποιηθῇ θεόντως ἀπὸ ὅλων, και δὴ «κατὰ τὴν ἐκάστου ἰδίαν χρείαν» και ἀδυναμίαν.

Καὶ εἴθε ἡ ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ και τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἀπαρρέουσα θεία χάρις και τὸ ἄπειρον Αὐτοῦ ἔλεος νὰ σώσῃ τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἐκ θανάτου και νὰ καλύψῃ πλῆθος ἁμαρτιῶν» (Ἰακ. 5,20). Ἀ μ ἡ ν.

(Συνεχίζεται)

ΜΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ*

Τοῦ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΣΑΒΡΑΜΗ †

Τὸ 1989 κυκλοφόρησε στὴν Γερμανία —στὶς ἐκδόσεις Grünewald — μιὰ καινούργια γερμανικὴ ἔκδοση τῆς Λειτουργίας τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μετὰ τίτλο: «Λειτουργία: Ἡ θεία Λειτουργία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας», τῆς ὁποίας ἡ ὑπαρξὴ ὀφείλεται στὴν πολυετὴ προσπάθεια τοῦ καθηγητῆ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς γερμανικῆς πόλεως Münster Ἀ ν α σ τ α σ ί ο υ Κ ά λ λ η, ὁ ὁποῖος διδάσκει ἐκεῖ Ὁρθόδοξη Θεολογία. Δὲν ὑπάρχει δὲ καμιά ἀμφιβολία ὅτι ὁ κ. Κάλλης μετὰ τὴν καινούργια γερμανικὴ μετάφραση καὶ ἔκδοση τῆς Ὁρθόδοξης Λειτουργίας προσφέρει, τόσο στοὺς Ὁρθόδοξους Χριστιανούς τῆς διασποράς, ὅσο καὶ

στοὺς Γερμανοὺς ποὺ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, τὴν δυνατότητα νὰ συνειδητοποιήσουν τὴν σημασία τῆς θείας Λειτουργίας γιὰ τὴν διατήρησι τῆς ὀρθόδοξης ταυτότητας τῶν Ὁρθόδοξων χριστιανῶν.

Ἡ πρώτη γερμανικὴ ἔκδοση τῆς Λειτουργίας τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας κυκλοφόρησε τὸν 16ο αἰώνα στὸ Βερολίνο. Ἀπὸ τότε ἔχουν δημοσιευθεῖ μέχρι σήμερα πενήντα περίπου διάφορες μεταφράσεις, ἀπὸ τίς ὁποῖες οἱ περισσότερες ὀφείλονται στὶς προσπάθειες Ὁρθόδοξων ποὺ βρίσκονται σὲ κοινωνία μετὰ τὴν Ρώμη καὶ σὲ μερικοὺς Ὁρθόδοξους ποὺ ἔχουν μεταφράσει καὶ ἐκδόσει κείμενα τῆς Ὁρθόδοξης Λειτουργίας. Σ' αὐτοὺς ἀνήκουν ὁ ἱερεὺς τῆς Ρωσικῆς Πρεσβείας στὴν Βιέννη Raevskij (19ος αἰώνας) καὶ ὁ ἱερεὺς τῆς Ρωσικῆς Πρεσβείας στὸ Βερολίνο Aleksij Malcev. Μιὰ ἀπὸ τίς τελευταῖες μεταφράσεις ὀφείλεται:

(*) Ἡ Διεύθυνσις τοῦ περιοδικοῦ μας ἀναγγέλει μετὰ θλίψεως εἰς τοὺς ἀναγνώστας τοῦ τὴν πρὸς Κύριον ἐκδημίαν τοῦ ἐκλεκτοῦ συνεργάτου τοῦ «Ἐφημερίου» Καθηγητοῦ Δημοσθένους Σαβράμη, ἐπισυμβῆσαν μετὰ τὴν ἀποστολὴν ἡμῶν τοῦ δημοσιευμένου ἄρθρου. Εἶη ἡ μνήμη αὐτοῦ αἰωνία!

μοίωσιν πρὸς τὸ μυστήριον τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ Θανάτου τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸ γραφικόν: «Χριστῷ συνεσταύρωμαι»⁴⁹, ἴτοι διὰ τοῦ Βαπτίσματος ἐσταυρώθη καὶ ἀπέθανε μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ὁ δὲ Νόμος οὐδεμίαν ἰσχὺν κέκτηται. Ἡ Καινὴ ζωὴ ἡ ἀρξομένη διὰ τοῦ Βαπτίσματος προοδευτικῶς προάγεται καὶ ἀναπτύσσεται, τελειοῦται δὲ ἐν τῇ ἀναστάσει καὶ τῇ αἰωνίῳ ζωῇ. Ἐάν δὲ ἡ καινὴ αὕτη ζωὴ παραμένει: «κεκρυμμένη σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ»⁵⁰, τοῦτο συμβαίνει διότι ἡ βαθεῖα ἀγάπη καὶ εὐγνωμοσύνη, ἃς ἐμπνέει ἡ ζωὴ αὕτη, καθίστανται ἀόρατοι εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς σαρκός⁵¹. Ἀλλὰ ὁ ἀναγεννηθεὶς Χριστιανὸς ἀδύνατον ἵνα μὴ ἀντιλαμβάνηται τὴν πηγὴν τοῦ δυναμισμοῦ αὐτοῦ: «ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν»⁵². Ὁ ἐν Χριστῷ ἀναγεννηθεὶς Χριστιανὸς ἀπαγορεύεται νὰ προσκολληταὶ πρὸς τὰ φθαρτὰ καὶ παροδικὰ τοῦ κόσμου ἀγαθὰ, ὀφείλει δὲ ἔναντι τῶν ὑλικῶν, ὅπως αἰσθάνηται νεκρὸς, ζῶν πνευματικὴν ζωὴν. Ἡ νέα ζωὴ, ἦν ἀν-

τλεῖ ὁ Χριστιανὸς ἐκ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ προσδιορίζεται ὑπὸ τοῦ Παύλου ἐν τῇ πρὸς Κολοσσαεῖς Ἐπιστολῇ ὡς ἀκολουθῶς: «συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν» καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, ἀνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα»⁵³. Ὁ Κύριος Θεοδώρητος περὶ τῆς καινῆς ταύτης ζωῆς ἀποφαίνεται: «Ἐκεῖνον γὰρ ἀναστάντος, πάντες ἠγέρθημεν»⁵⁴.

Ἀλλὰ ποῖον τὸ σημεῖον, καθ' ὃ θὰ ἀνεγνώριζέ τις ὅτι ὁ Χριστὸς ζῆ ἐντὸς τοῦ πιστοῦ; Τεκμήριον τῆς ἐνώσεως τοῦ Χριστιανοῦ μετὰ τοῦ Χριστοῦ, τοῦ διακηρύξαντος ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ τὴν συγγνώμην καὶ τὴν ἀγάπην Αὐτοῦ καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς δημίους Του: «Πάτερ, ἄφεες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσιν»⁵⁵, εἶναι ἡ συνεχὴς καὶ μόνιμος παραμονὴ τοῦ Κυρίου ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Χριστιανοῦ, ὃν ἐνισχύει καὶ ἐμψυχώνει εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

(Τέλος)

49. Γαλάτας, 2,19. Ρωμαίους, 6,6. Πρβλ. 8,17. Φιλιπησίους, 3,10. Κολοσσαεῖς, 2, 12-14, 20.

50. Κολοσσαεῖς, 3,3.

51. Δύναται τις νὰ προσδιορίσῃ τὴν καινὴν χριστιανικὴν ζωὴν ὡς «vita pro Deo, per Christum, in fide, ex charitate» = ζωὴ ἐν Θεῷ, ἐν Χριστῷ, ἐν πίστει, ἐν χάριτι.

52. Β' Κορινθίους, 4,10. Πρβλ. Φιλιπησίους, 1,20.

53. Κολοσσαεῖς, 2, 12-13.

54. Θεοδώρητος Κύρου, Ἐρμηνεία τῆς πρὸς Κολοσσαεῖς Ἐπιστολῆς, Κεφ. Γ', γ', MPG., 82, 616C.

55. Λουκά, 23, 34.

στον Ιερέα μιὰς γερμανόφωνης ἐνορίας τοῦ Ντύσσελ-
ντορφ Sergius Heitz.

Ἐχοντας ὑπ' ὄψη μας αὐτὸ τὸ πλῆθος τῶν γερ-
μανικῶν μεταφράσεων τῆς Ὁρθόδοξης Λειτουργίας,
προκύπτει τὸ ἐρώτημα ποία εἶναι ἡ διαφορά τῆς ἐκδό-
σεως καὶ μεταφράσεως τοῦ κ. Κάλλη ἢ τὴν συγκρί-
νουμε μὲ τίς προηγούμενες ἐκδόσεις καὶ μεταφράσεις.
Μιὰ ἀπάντησις σ' αὐτὸ τὸ ἐρώτημα προσπαθεῖ νὰ δώ-
σει ὁ γνωστὸς γερμανὸς φιλορθόδοξος καθολικὸς θεολό-
γος Nikolaus Thon, ὁ ὁποῖος ἀφιέρωσε
στὴν καινούργια γερμανικὴ μετάφρασις τῆς Λειτουρ-
γίας τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἕνα ἄρθρο πού δημο-
σιεύθηκε στὸ καθολικὸ περιοδικό: «Ὁ χριστιανὸς στὴν
ἐποχὴ μας».

Κιὰ ἀρχὴν τονίζει ὁ κ. Thon ὅτι ὁ κ. Κάλλης
—πού ἀνήκει στοὺς πιδὸ γνωστοὺς γερμανόφωνους Ὁρ-
θόδοξους Θεολόγους— κατόρθωσε νὰ μιὰς προσφέρει
μιὰ μετάφρασις πού εἶναι τέλεια, τόσο ἀπὸ θεολογικῆς
ὄσο καὶ ἀπὸ γλωσσικῆς ἀπόψεως, καθὼς καὶ ὅτι τὰ
σχετικὰ μὲ τὴν θεία Λειτουργία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκ-
κλησίας σχόλια τοῦ κ. Κάλλη πού συνοδεύουν τὸ κεί-
μενο τῆς μετάφρασῆς του μποροῦν νὰ χαρακτηρισθοῦν
ὡς μιὰ πολύτιμη συμβολὴ στὴν κατανόησις τῆς Λει-
τουργίας.

Ἐνῶ στὶς προηγούμενες ἐκδόσεις καὶ μεταφράσεις
τῆς Λειτουργίας βρίσκουμε μόνον μερικὰ σχόλια, πού
ἀποτελοῦν ἕνα μέρος τῆς μεταφράσεως τοῦ κειμένου
τῆς Λειτουργίας, ἀφιέρωσε ὁ κ. Κάλλης μιὰ ιδιαίτερη
στήλη στὰ σχόλιά του, τὰ ὁποῖα παράλληλα μὲ τὴν
μετάφρασις, ἐξηγοῦν τὴν ἱστορικὴ ἐξέλιξις τῆς Λει-
τουργίας καὶ τὴν πρακτικὴ καὶ συμβολικὴ σημασία
τῆς. Ἔτσι ἀποτελεῖται ἡ καινούργια μετάφρασις καὶ
ἐκδόσις τῆς Λειτουργίας τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας
ἀπὸ τέσσερις στήλες: Ἀπὸ τὴν στήλη τῶν σχολίων
ἀπὸ μιὰ δευτέρη στήλη πού περιέχει τὴν γερμανικὴ
μετάφρασις τοῦ κ. Κάλλη ἀπὸ μιὰ τρίτη στήλη πού
περιέχει τὸ ἑλληνικὸ κείμενο καὶ ἀπὸ μιὰ τέταρτη στή-
λη πού ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ σλαβικὸ κείμενο τῆς Λει-
τουργίας.

Μὲ δυὸ λόγια: ὁ κ. Thon τονίζει ὅτι ἡ ιδιαίτερη
σημασία τῆς καινούργιας γερμανικῆς ἐκδόσεως τῆς Λει-
τουργίας τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἔγκειται στὸ ὅτι
μπορεῖ νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς μιὰ πολύτιμη ἐπιστημο-
νικὴ ἐργασία, δεδομένου ὅτι, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πλούσια
σχόλια τοῦ κ. Κάλλη, περιέχει, στὸ τέλος, μιὰ χρήσι-
μη ἐρμηνεῖα τῶν Λειτουργικῶν ὄρων, τὴν ὁποία ὁ κ.
Thon χαρακτηρίζει ὡς μιὰ «γνήσια θεολογικὴ ἐργα-
σία». Ἐκτὸς αὐτοῦ ἐπαινεῖ ὁ κ. Thon τὴν γερμανικὴ

μετάφρασις τοῦ κ. Κάλλη, τονίζοντας τὸν λογοτεχνικὸ
τῆς χαρακτῆρα.

Ἡ καινούργια γερμανικὴ ἐκδόσις τῆς θείας Λει-
τουργίας τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ἀποτελεῖται ἀπὸ
262 σελίδες. Μετὰ τὸν Πρόλογο ἀκολουθεῖ μιὰ εἰσα-
γωγὴ μὲ θέμα τὴν Λειτουργία καὶ τὴν δομὴ τῆς καὶ
μιὰ περιγραφὴ τῆς προετοιμασίας τῆς θείας Λειτουρ-
γίας. Ἀπὸ τὴν σελίδα 44 δὲ —μέχρι τὴν σελίδα 245—
βρίσκουμε τὴν θεία Λειτουργία τοῦ Ἁγίου Ἰωάν-
νου τοῦ Χρυσόστομοῦ καὶ εὐχὲς ἀπὸ
τὴν Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασίλειου.
Οἱ τελευταῖες σελίδες —τέλος— περιέχουν τὴν ἐρμη-
νεῖα τῶν Λειτουργικῶν ὄρων, τὴν ὁποία ἀναφέραμε πρὸ
πάνω.

Ἀξιόλογο εἶναι ἐπίσης τὸ γεγονός ὅτι ἡ καινούρ-
για γερμανικὴ ἐκδόσις τῆς θείας Λειτουργίας τῆς Ὁρ-
θόδοξης Ἐκκλησίας εἶναι ἡ μόνη γερμανικὴ ἐκδόσις
πού περιέχει μιὰ ἐπιστολὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρ-
χη, ἡ ὁποία προλογίζει τὴν ἐργασία τοῦ κ. Κάλλη.
Μεταξὺ τῶν ἄλλων γράφει ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρ-
χος Δημήτριος ὅτι: «Θεωροῦντες ὡς πολλαχῶς χρήσι-
μον καὶ λυσιτελεῖ τὴν γενομένην μετάφρασιν καὶ προ-
γραμματιζομένην ἐκδοσιν τοῖς τε Ὁρθόδοξοις πιστοῖς,
τοῖς διαδιούσιν ἐν τῇ διασπορᾷ, καὶ εὐρύτερον τοῖς ἐν-
τευξομένοις ἑτεροδόξοις χριστιανοῖς, ἐπαινοῦμεν τὴν
προσπάθειαν καὶ καταστέφομεν αὐτὴν διὰ τῶν εὐλο-
γιῶν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ ἡμῶν».

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

- ★ Ἐπισκόπου Ἀχελώου Εὐθυμίου, ΑΘΩΟΣ (ἀπάντη-
σις σὲ 56 ἐρείσματα τῆς ἀπιστίας).
- ★ Πρωτοπρ. Γ. Μεταλληνοῦ, Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΑ
ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ.
- ★ Καθηγ. Μάρκου Α. Σιώτη, ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟ-
ΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ.
- ★ Καθηγ. Ἰωάννου Φουντούλη, ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ, τόμοι Α' καὶ Β'.
- ★ Καθηγ. Βλασίου Φειδᾶ, ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟ-
ΡΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ (1988 - 1988).
- ★ Καθηγ. Ἀνδρ. Θεοδώρου, ΑΜΩΜΟΙ ΕΝ ΟΔΩΙ ΑΛ-
ΛΗΛΟΥ·Γ'Α (ἐρμηνευτικὸ σχόλιο στὴ Νεκρώσιμη
Ἀκολουθία).
- ★ Ἀγ. Γρηγορίου Νύσσης, ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΤΟΥ
ΜΩΥΣΕΩΣ (εἰσαγωγὴ, κείμενο, μετάφρασις, σχό-
λια ἀρχιμ. Π. Μπρούσαλη).
- ★ Ἀρχιμ. Συμεὼν Π. Κούτσα, Η ΝΗΣΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚ-
ΚΛΗΣΙΑΣ. Γιατί, πότε καὶ πῶς νηστεύουμε.

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

“Οπου φυσάει ο άνεμος...”

ΜΕ ΤΟΝ έντυπωσιακό τίτλο «Κοιτίλι θανάτου ή μαύρη βροχή» δημοσιεύθηκε ρεπορτάζ σέ ήμερησια εφημερίδα τών Ἀθηνών, σχετικό μέ τήν τεράστια οικολογική καταστροφή στήν περιοχή τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Μιά καταστροφή πού ἐπιτοίζεται σιόν ἄνθρωπο, τὰ ζῶα καί τὰ φυτά, τοὺς ὑδάτινους πόρους. Τὰ σύννεφα πού συσσωρεύονται σιόν οὐρανὸ τοῦ Ἰράκ καί τοῦ Κουβέιτ ἀπὸ τήν ἀνάφλεξη τῶν πετρελαιοπηγῶν μεταφέρουν τήν καταστροφή («που φυσάει ὁ άνεμος» (ἐδῶ κυριολεκτικά). Μαῦρες μπόρες ἔχουν πέσει ἤδη στή γύρω περιοχή. Πρόκειται γιά πρωτόγνωρο οικολογικὸ φαινόμενο πού φέρει τή σφραγίδα τοῦ ἀνθρώπου (μήπως ὅλες λίγο - πολὺ οἱ οικολογικὲς καταστροφές, τὸν ἄνθρωπο δὲν ἀναγνωρίζουνε σὰν ἐμπνευστὴ τους;). Τὰ μαῦρα σύννεφα πού φέρουν τὴ θανατηφόρα βροχή, περιέχουν πιητικὸ πετρέλαιο, ὑδρογονάνθρακες καί καπνιά, μαζί μέ τοὺς ὑδρατμούς. Σὲ αὐτὰ πρέπει νὰ προστεθοῦν καί διάφορα αἰωρούμενα σωματίδια. Τὸ σύνολο ὄλων αὐτῶν περιλαμβάνει διοξειδίου τοῦ ἀνθρακος καί διοξειδίου τοῦ θείου.

Οἱ εἰδικοὶ λένε ὅτι γιά τὸν ἄνθρωπο εἶναι σὰν νὰ ἔχει βρομίσει πολὺ, σὰν νὰ τοῦ ρίχνουν ἓνα κουβά μέ μαῦρο νερό.

Αὐτὰ τὰ λίγα, γιά νὰ μὴ λησμονοῦμε τίς πολλὲς καί ποικίλες συνέπειες τοῦ πολέμου ὁ ὁποῖος τέλειωσε τυπικά —οἱ ἐχθροπραξίες— ἀλλὰ στήν οὐσία θὰ συνεχίζεται γιά πολλὰ χρόνια σὲ ἄλλα ἐπίπεδα...

**Γιά τὸ λογοτεχνικὸ ἔργο
τοῦ Μητροπολίτου Κοζάνης Διονυσίου.**

ΠΡΙΝ ΛΙΓΕΣ ἡμέρες, σιόν Φιλολογικὸ Σύλλογο «Παρνασσός» παρακολοθηθήσαμε σεμνὴ ἐκδήλωση πού συνδιοργάνωσαν ἡ Ἐταιρεία Χριστιανικοῦ Θεάτρου καί ὁ προαναφερόμενος Σύλλογος, γιά νὰ τιμηθεῖ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σερβίων καί Κοζάνης κ. Διονύσιος, γιά τὸ πλούσιο λογοτεχνικὸ ἔργο του. Τὴν ἀνοδικὴ πορεία τοῦ λογίου Ἱεράρχου ἀπέδωσε μέ ἀδρῆς πινελιὲς ὁ Καθηγητὴς τῆς Ὑμνολογίας σιόν Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν κ. ἐκλεκτὸς ποιητὴς καί πεζογράφος Παντελὴς Β. Πάσχος.

Τὴν ἐκδήλωση ἀνοίξε ὁ πρόεδρος τοῦ «Παρνασσῶ» Καθηγητὴς Λιβαδάρας, ἐνῶ σιόν συνέχεια ὁ πρόεδρος τῆς Ἐταιρείας Χριστιανικοῦ Θεάτρου Μ. Πετριδης, ἀναφέρθηκε κ. ἐκεῖνος σιόν προσωπικότητα τοῦ τιμωμένου. Μετὰ τὸν κ. Πετριδὴ, ἀνέδθηκε σιόν δῆμα ὁ κεντρικὸς ὁμιλητὴς τῆς ἐκδηλώσεως, ὁ Καθηγητὴς Π. Πάσχος ὁ ὁποῖος μέ μαεστρία ἀναφέρθηκε σιόν μεγάλη προσφορά τοῦ Μητροπολίτου Κοζάνης σιόν Γράμματα. Σὲ δύο σημεία τῆς ἐμπνευσμένης διαλέξεως τοῦ κ. Πάσχου, παρενεβλήθησαν ὁ πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Θεόκλητος Μαλεβίτης καί ὁ πρωτοπρεσβύτερος Χρῆστος Κυριακόπουλος οἱ ὁποῖοι —συνοδεία ἰσοκρατημάτων— ἀπέδωσαν ἕμνους πού συνέθεσε ὁ Μητροπολίτης Διονύσιος.

Τὴν ἐκδήλωση τίμησαν μέ τὴν παρουσία τους ὁ πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Ἀρχιμανδρίτης π. Ἀλέξιος Βρονώνης πού ἐκπροσωποῦσε τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Δράμας κ. Διονύσιος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος, Καρπενησίου κ. Νικόλαος, Θήρας κ. Πατελεῆμων, Δήμου κ. Ἱεροθέος, ὁ Ἀρχιεπισκοπάρχης τῆς Ἱεράς Συνόδου Ἀρχιμανδρίτης π. Δαμασκηνὸς Καρπαθάκης, ἡ κυρία Ἰωάννα Τσάτσου, ὁ Διευθυντὴς τῶν περιοδικῶν «Θεολογία», «Ἐκκλησία» καί «Ἐφημέριος» τ. Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Καθηγητὴς Εὐάγγελος Θεοδώρου μετὰ τῆς συζύγου του, οἱ καθηγηταὶ Στυλιανὸς Παπαδόπουλος, Παναγιώτης Μπούμης, Γρηγόριος Στάθης καί πολλοὶ ἄλλοι.

Ὁ «Ε» εὔχεται σιόν Σεβ. Κοζάνης μακροημέρευση γιά νὰ «ορθοτομῇ τὸν Λόγον τῆς Ἀληθείας», θεοραπεύοντας παράλληλα τὰ Γράμματα σιόν χῶρο τῆς Ἐκκλησίας.

**«Κ' ἦταν σ' αὐτὸν τὸν ἦχο
τὸ αἰῶνιο κ. ἡ στιγμή».**

ΜΕ ΤΙΤΛΟ «Ἡ καρδιά μου γυμνὴ» καί ὑπότιτλο «Ἀπομνημονεύματα, μέ ἀναφορὲς σὲ σύγχρονα ἐκκλησιαστικά, πολιτικά, λογοτεχνικά καί ἄλλα πνευματικά πρόσωπα καί θέματα» κυκλοφόρησε πρόσφατα ἀπὸ τίς ἐκδόσεις «Ἀρμός» τὸ «κείμενο ἄσμα» τοῦ

ἀείμνηστου Βασίλη Μουσιάκη. Ήταν μιὰ εὐχάριστη ἐκπληξη γιὰ ὄλους ἐμαῖς πὸν μὲ ἰδιαίτερη ἀγάπη καὶ σεβασμὸ περιβάλαμε τὸν Βασίλη Μουσιάκη καὶ γεν- θήκαμε τὴ ζεστασιά τῆς μεγάλης καρδιάς του.

Ὁ ἀείμνηστος, μὲ τὴν ἀδρὴ παρουσία του σὲ χῶρο τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ὄχι μόνον Γραμμάτων, ἄφησε ἀνεξίτηλη τὴν πνευματικὴ σφραγίδα του σ' αὐτά, κατακτώντας ἐπάξια ἐπίζητη θέση σὲ πνευματικὸ στερέωμα τῆς ἐποχῆς μας. Ὁ Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν καὶ ἐπιστήμιος φίλος τοῦ Β. Μουσιάκη Παντελῆς Πάσχος ἀναφέρει σὲ προλεγόμενα μεταξὺ ἄλλων: «Ὁ Β. Μουσιάκης εἶχε δυὸ μεγάλες ἀγάπες: τὴ Θεολογία καὶ τὴ λογοτεχνία, τὶς ὁποῖες ὑπηρετήσε μὲ ὄλες τὶς δυνάμεις του πολὺ πιστά, τολμῶ νὰ πῶ. Γιατί, καὶ στὴ Θεολογία του ὑπάρχει ὁ ἀριστοτεχνικὰ καὶ ὑποδειγματικὰ ἐκφρασμένος καὶ ἁρμοσμένος ἐλληνικὸς λόγος, ἀλλὰ καὶ στὴ λογοτεχνία του —ἰδιαίτερα στὴν ποίησίν του— ὑπάρχει πλούσια ἢ πνευματικὴ αἴθρα, πὸν ἔρχεται κατευθεῖαν ἀπὸ τοὺς θεολογικοὺς, πατρι- κούς λειμῶνες...».

Ἀπὸ τὴν ἐμπνευμένη ποιητικὴ του ἐργασία πα- ραθέτουμε πέντε μόνον στίχους, ἀφιερωμένους σὲ τὸν ἅγιον Συμεὼν τὸ Στυλίτη· οἱ στίχοι αὗτοι εἶναι σὲ ἀλήθεια ὑπέροχοι: «Στὸν κάλυκα τοῦ σύλου, / ὁ Συ- μεῶν, ἄνθος, / Καὶ σὲ ἄνθος, / κρυμμένη μέλισσα, / ὁ Θεός». Θὰ ἦταν σοβαρὴ παράλειψη νὰ μὴν ἀναφε- ρόμεσταν στὴν ὑποκειμένη ταπεινὴ ἀρετὴ πὸν χα- ρακτηρίζε ἐκατὸ τοῖς ἐκατὸ τὸν Β. Μουσιάκη. Διαβά- ζουμε καὶ πάλι ἀπὸ τὸν Πρόλογο πὸν ὑπογράφει ὁ Καθηγητὴς Πάσχος: «Αὐτὸς ὁ θεμέλιος λίθος τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς σιάνθηκε γιὰ τὸν Β. Μουσιάκη τὸ ἀπαραίτητο δάθρο κάθε πλευρᾶς τῆς συμπεριφο- ρᾶς του ὡς πνευματικὸ ἀνθρώπου.

»Τοῦ ἄρεσε, ξεπερνώντας τὰ φυσικά του ὅρια, νὰ κρῦβει τὴν ὅποια τυχὸν ζηλευτὴ του ιδιότητα. Ὅπως, π.χ., νὰ προτιμᾷ, ὅπου μποροῦσε, τὴν ἀνωνυμία σὲ ὅτι ἔγραφε καὶ δημοσίευε. Κάποιος ὁμοτέχνος του, μακαρίτης καὶ ἐκεῖνος τώρα, τοῦ εἶπε χαριτολογώ- ντας κάποτε:

—Ἔτσι πὸν γράφεις, μὲ ψευδώνυμα ἢ δίχως καθόλου ὄνομα, μετὰ μισὸν αἰῶνα θ' ἀποτελεῖς φι- λολογικὸ πρόβλημα. Θὰ φάχουν νὰ βροῦν ποιὰ εἶ- ναι τὰ κείμενά σου!

Κι ὁ Βασίλης τοῦ ἀποκρίνεται, ἀνάμεσα σοβαρὸ καὶ ἀστεῖο:

—Δὲν μὲ ξέρεις καλά. Μάθε, λοιπὸν, ὅτι εἶμαι τόσο ἐγωιστής, πὸν δὲν καταδέχομαι κἄν νὰ ἐπιδει- χθῶ».

Ἀξίζουσιν ἐγκάρδια συγχαρητήρια σὲ ὄλους τοὺς

συντελεστὲς τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἔργου γιὰ τὸ ὁποῖο διαβάζουμε σὲ ὀπισθόφυλλο σημείωση τοῦ ἴδιου τοῦ Β. Μουσιάκη:

«Σχετικὰ μὲ τὶς ἐμπειρίες πὸν ἀποκόμισα ἀπὸ ὅ- σους καὶ ὅσα εἶδα, στὴ σύμπλευση μὲ τοὺς καιροὺς μου, θαρρῶ πὸς δὲν εἶναι ἄχρηστα τὰ στοιχεῖα τῆς ὕλης αὐτοῦ τοῦ βιβλίου. Εἶναι μιὰ Ἱστορία πού, πὸ πολὺ, τὴ θίωσα σὲς κερκίδες τῆς παρὰ σὲ στίβο τῆς. Ἀρκεῖ πὸς τῆς εἶμαι αὐτόπτης... Μοῦ ἀρέ- σαι ἢ ἀντικειμενικότητα. Τὴν ὑπηρετῶ, ὅσο μπορῶ, πάντα. Αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει πὸς κρῖνω ἀπαραί- τητο τὸν πέπλο σὲ φρονήματά μου. Ἔχω τὶς ιδέες μου. Κι ἢ τυχὸν διαφωνία τοῦ ἀναγνώστη, δικαίω- μά του σεβαστό, μοῦ ἐπιβάλλει, δὲν μ' ἐμποδίζει νὰ σχολιάζω ὀρισμένα πρόσωπα ἢ συμβάντα κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ "πιστεύω" μου. Ἔτσι, ὅπου μὲ βρῶσκει πικρὸν ὅποιος μὲ διαβάσει, ἄς θυμᾶται, τὸν παρακα- λῶ, πὸς καὶ ἀπ' αὐτὴν τὴν ἄποψη ἔχει νὰ κάνει μὲ μιὰν ἐξομολόγησι. Καταλήγοντας, εὐχομαι, μὴ καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ ἀπώτερος σκοπὸς μου, τὸ «Γυμνὴ Καρ- δια» νὰ βρεῖ κάποιαν ἀγαθὴ ἀπήχησι, σήμερα καὶ σὲ μέλλον. Ὅχι μόνον νὰ συγκινήσει καὶ νὰ εὐχα- ριστήσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ στηρίξει, σὰν κραστὸ παλιὸ καὶ ἄγνῳ, κάποιες ψυχές».

Τὸ βιβλιοπωλεῖο τῆς Ἀποστολικῆς Διακο- νίας ἔχει καὶ τὴν ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ τῶν βιβλίων:

★ ΕΡΜΗΝΕΙΑΙ ΕΥΣΕΒΕΙΣ περὶ ΜΙΜΗΣΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ, μὲ στόχασες πνευματικᾶς καὶ κατό- νυξιν εἰς κάθε κεφάλαιον. Προνοία τοῦ Μητρο- πολίτου Γρεβενῶν Σεργίου.

★ Η ΖΩΗ ΕΚ ΤΑΦΩΝ. Αὐθεντικὴ μαρτυρίας τῆς θαυμαστῆς φανερώσεως τῶν ἁγίων Ραφαήλ, Νικολάου καὶ Εἰρήνης. Τοῦ ἀρχιμ. Δημ. Μπε- κιάρη.

★ ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΤΕΛΕΤΗ ΛΗΞΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΕΩΣ, ἢ πὸς οἱ ἐξελι- κτικοὶ ἐλλίσσονται γιὰ νὰ πείσουν ὅτι τὰ εἶδη ἐξελλίσσονται. Τοῦ Γιάννη Κωστῶφ, φυσικοῦ.

★ ΠΕΡΠΑΤΩΝΤΑΣ ΣΤΟ ΦΩΣ. Ὀδοιπορικὸ στοὺς Ἁγίους Τόπους καὶ σὲ Σινᾶ. Τῆς Κασ- σιανῆς Πανουτσπούλου.

★ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΑ ΤΕΙΧΗ: ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ Α' Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ. Τοῦ διατελ. Καθηγητοῦ Ἀθαν. Δεληκωστοπούλου.

★ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ, Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΡΟΚΛΗ- ΣΗ. Τοῦ ἴδιου.

Γράψατε: Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰασίου 1 - 115 21 Ἀθήνα, τηλ. 722.8008.

Βιβλιοπωλεῖο: Δραγατσανίου 2, πλατ. Κλαυ- θμῶνος, τηλ. 322.8637.

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Ἀναπληρωματική γονικότητα*

ΤΟΥ Κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ἀναπλ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἡ ἀναδοχή και οἱ προϋποθέσεις της

Μιλήσαμε για τὴν ἀνάγκη προετοιμασίας τῶν ἀναδόχων οἰκογενειῶν καὶ γονέων ὡς πρὸς τὴν ὑποδοχή τῶν παιδιῶν. Γιὰ τὴν ὑποδοχή ἀπαιτεῖται μία σ τ ἄ σ η ὑ π ο δ ο χ ῆ ς. Ἡ σὺμμανιστικὴ Ψυχολογία ἔχει ἀναπτύξει ἀρκετὰ τὴν ἀνάγκη υἰοθετήσεως γενικὰ γιὰ τὶς ἀνθρώπινες σχέσεις τῆς στάσεως ὑποδοχῆς.

Ἡ στάση ὑποδοχῆς ἐμπεριέχει τὶς ἐπὶ μέρους στάσεις τῆς κ α τ α ν ὀ η σ η ς, τῆς ἀ ν ο χ ῆ ς ἢ ἀνεγκυκλιότητος, τοῦ σ ε β α σ μ ο ὦ, τῆς ἀ π ο δ ο χ ῆ ς ἢ παραδοχῆς. Ἀνάλογη στάση εἶναι αὐτὴ πού προβάλλεται ἀπὸ τὴ χριστιανικὴ παράδοση, ἡ σ τ ἄ σ η τ ῆ ς ἀ γ ἄ π η ς, ἡ ὁποία μᾶς κάνει νὰ μετατιθέμεθα σ τ ῆ θ ἑ σ η τ ο ὦ ἄ λ λ ο υ, νὰ συγκεντρώσουμε τὴν π ρ ο σ ο χ ῆ ἡ μ α ς σ' αὐτὸν (ἐπεροκεντρικὴ) καὶ νὰ τὸν ἀποδεχόμεθα στὴν ἑ λ α τ τ ω μ α τ ι κ ὄ τ η τ ἄ τ ο υ. Διαπιστώνουμε ὅτι οἱ δύο αὐτὲς στάσεις ἐπιβαρύνονται σ' ἓνα μεγάλο τους μέρος ἢ μία τὴν ἄλλη καὶ συνθέτουν τὴν εὐρύτερη σ τ ἄ σ η φ ι λ ο ξ ε ν ῖ α ς. Ἄς μὴ λησμονοῦμε ὅτι στὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἀ γ α π ἄ ω ἐπὶ προσώπων σημαίνει ὑ π ο δ ἑ χ ο μ α ι, περιποιοῦμαι κ ἄ π ο ι ο ν⁶.

Ἄλλὰ αὐτὰ εἶναι ἤδη ἀρκετὰ δύσκολα ὅταν θελήσουμε νὰ τὰ ἐφαρμόσουμε στὴ δική μας οἰκογένεια, στὰ δικά μας παιδιὰ. Πολὺ περισσότερο εἶναι δύσκολη ἢ ἐφαρμογὴ τους στὰ ξένα. Βέβαια, μία τέτοια ἄ σ κ η σ η ἢ μ ο ρ ε ῖ ν ἄ ἔ χ ε ι ὅ π ω σ δ ῆ π ο τ ε ἀ γ α θ ἑ ς σ υ ν ἑ π ε ι ε ς καὶ γιὰ τὴ δική μας οἰκογένεια⁷.

Οἱ ἀναστολές

Πρὶν ὅμως μιλήσουμε γιὰ τὶς ἀγαθὲς συνέπειες, πού ὅλοι τὶς ὑποψιαζόμεστε, ἄς μιλήσουμε γιὰ τὶς ἀναστολές πού ὑπάρχουν σήμερα τόσο γιὰ τὴ διεύρυνση τῆς

οἰκογένειας ὅσο καὶ γιὰ τὴν υἰοθέτηση τῆς στάσεως ὑποδοχῆς.

1. Ἡ οἰκογένεια δυσκολεύεται ν' αὐξήσει τὰ μέλη τῆς.

α) Φ υ σ ι κ ἄ: ξέρουμε ὅτι τὸ οἰκογενειακὸ ἐπίδομα γιὰ «τὸ τρίτο παιδί» δὲν στάθηκε ἱκανὸ κίνητρο ὥστε οἱ γονεῖς ν' ἀποφασίσουν τὴ γέννηση ἑνὸς τρίτου παιδιοῦ στὴν οἰκογένειά τους.

β) Τ ε χ ν ῆ τ ἄ: ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναδόχων οἰκογενειῶν παρὰ τὶς μεγάλες ἀνάγκες πού ὑπάρχουν καὶ παρὰ τὴν ἐπιδότηση παραμένει μικρὸς. Αὐτὴ τὴ στιγμὴ στὴ χώρα μας ζοῦν λιγότερα ἀπὸ 650 παιδιὰ σὲ ἀνάδοχες οἰκογένειες.

Πολλοὶ π α ρ ἄ γ ο ν τ ε ς συμβάλλουν σ' αὐτό:

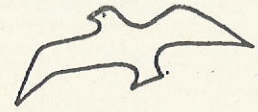
Ἐλλειψὴ ἐπαρκῶς οἰκογενειακῆς στέγης γιὰ ἀνετη διαβίωση· ἔλλειψὴ βοήθειας γιὰ τὶς δουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ· δυσκολίες μετακινήσεως (καὶ στὸ ἴδιο τὸ σπῆτι, ἀν πρόκειται γιὰ πολυκατοικία τὸ ἀσανσέρ μεταφέρει μέχρι τέσσερα ἄτομα· καὶ στὴν πόλη: τὰ λεωφορεῖα κατασκευασμένα γιὰ ψηλοὺς ἐνήλικους ἄνδρες· τὰ ταξὶ τὸ πολὺ γιὰ τέσσερα ἄτομα)· δυσκολίες ἐπιβλέψεως τῶν παιδιῶν ὅταν οἱ γονεῖς λείπουν ἀπὸ τὸ σπῆτι.

Δὲν χρειάζεται νὰ ἐπιμεινουμε καὶ σὲ ἄλλους παράγοντες αὐτοῦ τοῦ τύπου ἰδιαίτερα μάλιστα ὅταν τὸ παιδί πού θὰ ἀναλάβουμε παρουσιάζει ἰδιαίτερες ἀνάγκες υγείας εἴτε σωματικῆς εἴτε ψυχικῆς.

2. Ἀ ν α σ τ ο λ ἑ ς ὅμως ὑπάρχουν καὶ ὡς πρὸς τὴν στάση ὑποδοχῆς. Ἡ νεοελληνικὴ κοινωνία ἐκτὸς ἀπὸ ἀνάδεληφὴ ἔχει γίνεαι καὶ ἀ φ ι λ ὄ ξ ε ν η πολιτεία. Σύνθημα πού τὴν κατευθύνει εἶναι τὸ: «ὑ π ἄ ρ χ ω, ἄ ρ α ὀ ἔ ν ὑ π ἄ ρ χ ε ι ς»⁸. Ὁ ἄλλος δὲν ὑπάρχει. Εἶναι ὁ μέγας ἀγνοούμενος.

Οἱ αἰσθήσεις μας λειτουργοῦν ἐγωκεντρικά. Βλέπω, ἀκούω, ἀσφραλίζομαι, ἀπτομαι, γεύομαι μόνον αὐτὰ πού θέλω, γιὰ τὰ ὑπόλοιπα δὲν ἔχω μάτια γιὰ νὰ δῶ,

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 74 τοῦ ὑπ' ἀρ. 4 τεύχους

κι αυτιά για να ακούσω. Πώς λοιπόν να κατανοήσω τόν άλλο, να τόν ανεχτώ, να τόν σεβαστώ και να τόν παραδεχτώ και μ' αυτόν τόν τρόπο να τόν υποδεχτώ; Κλείνομαι στον εαυτό μου, περιορίζομαι στο σπιτικό - καθούκι και δέν δέχομαι κανέναν.

Άρα και οι εκκλησίες να γίνει ή οικογένειά μου ανάδοχη οικογένεια κι εγώ αναπληρωματικός γονέας μένουν χωρίς απάντηση, χωρίς απήχηση. Η κραυγή είναι πολύ σιγανή για να τήν ακούσω.

Η υπέρβαση

Για να ξεφύγουμε όμως από μια έγωκεντρική ή οικολογική που είναι και τ' εικόνα και καθ' όμοιωση της ίδιας της κοινωνίας που μας περιβάλλει, το ίδιο έγωκεντρικής κι αυτής, απαιτούνται πολλές προσπάθειες που δέν είναι πάντοτε της απόλυτης ευθύνης μας. Θα πρέπει κάποτε να δούμε το πώς θα μπορέσει να γίνει αυτό.

Οι ίδιες οι κοινωνικές λειτουργοί ανήκουν στις άφαντες εκείνες δυνάμεις που εργάζονται με τόν τρόπο τους για τήν υπέρβαση των δυσκολιών και τήν διεύθυνση στο σκληρό και αδιάδροχο κέλυφος που μας περιβάλλει. Έχουν συμβάλλει κατά πολύ με τήν εργασία τους στο να βοηθήσουν στο άνοιγμα της κοινωνίας στις ανάγκες του πλησίον που για πολλούς παραμένει απροσπέλαστος και μακρινός.

Εφαρμόζοντας τήν αρχή των διαδοχικών προσεγγίσεων που χρησιμοποιείται στα Μαθηματικά μπορούμε να επιλύσουμε τόν πρόβλημα προσεγγίζοντας το με επί μέρους λύσεις.

Όφειλουμε να ομολογήσουμε ότι είναι μεγάλο θάρος, ακόμη και επί χρίμασι ν' αναλάβεις ένα ξένο παιδί σαν δικό σου, να τόν έχεις νύχτα μέρα στην έγνοια σου, να τόν φροντίζεις. Έδώ απαυδίξεις με τά δικά σου παιδιά και φθάνεις να ομολογείς «καλλίτερα να μήν τά έκανα» ή ότι «δέν τ' αγαπάς πιά» ή ότι ποτέ σου δέν τά ήθελες και «προτιμότερη ή άτεκνία». Βέβαια, πρόκειται για εκφράσεις που προφέρονται σε στιγμές δύσκολες και μετά μετανοιώσεις και τις εξορκίζεις μη τυχόν και γυρίσουν ανάποδα πάνω σου. Άν, λοιπόν, αυτά μπορεί να συμβούν με τά δικά σου παιδιά πόσφ

μᾶλλον με κάποια ξένα που μάλιστα σου πρότειναν να τ' αναλάβεις για να καλύψεις με τήν επιδότηση ανάγκες του σπιτιού σου.

Ανάδοχες οικογένειες μερικής άπασχόλησης

Μήπως όμως θα μπορούσε να βοηθήσει σ' αυτό τόν άνοιγμα μία μερική ή ύποδοχη ή εκ μέρους οικογενειών τέτοιων παιδιών που ζούν σε ιδρύματα; Οι οικογένειες αυτές θα είχαν τήν υποχρέωση να πάρουν αυτά τά παιδιά τά σαββατοκύριακα και τις γιορτές στο σπίτι τους! Άκόμα όμως και παιδιά που ζούν ήδη σε ανάδοχες οικογένειες θα μπορούσαν να περνάνε μερικά σαββατοκύριακα και γιορτές σε άλλες «ανάδοχες οικογένειες μερικής άπασχόλησης» όπως θα τολμούσα να τις ονομάσω.

Άσφαλώς, αυτά τά παιδιά δέν είναι και ή μόνη κατηγορία συνανθρώπων μας που έχει ανάγκη από τήν ύπαρξη αναδόχων οικογενειών μερικής άπασχόλησης. Όρφανά, άρρωστα παιδιά, φυλακισμένοι, ξένοι φοιτητές που σπουδάζουν στην Ελλάδα, άτομα που ζούν σε νοσοκομεία, ηλικιωμένοι που ζούν σε γηροκομεία και δέν έχουν καθόλου συγγενείς, ή τελείως αδιάφορους, άνθρωποι που ζούν μόνοι και τά καταφέρνουν τις καθημερινές, αλλά που τούς είναι άδάσταχτη ή μοναξιά της Κυριακής και των μεγάλων εορτών.

Σήμερα όμως ο λόγος είναι κυρίως γι' αυτά τά παιδιά και πώς θα μπορέσουμε, αν ύφίσταται έστω και μεμονωμένα, να επεκτείνουμε αυτόν τόν θεσμό. Γνωρίζω ότι στο έξωτερικό, παρ' όλες τις ύπάρχουσες δυσκολίες καλλιεργείται από χρόνια αυτή ή ιδέα και έχει γίνει πράξη. Έχω ύπ' όψη μου τήν πρακτική στο Βέλγιο που εφαρμόζεται από τόν αντίστοιχο Π.Ι.Κ. Π.Α., τόν Έργο Παιδικής Ηλικίας (Oeuvre Nationale de l'Enfance).

Έδώ ή αναπληρωματική γονική ότητα έστω και μερική θα μπορούσε να διαδραματίσει ένα σπουδαίο και σημαντικό ρόλο. Να ύποδεχτεί αυτά τά παιδιά, να τά φιλοξενήσει, να δείξει δηλαδή μία άγάπη ένεργητική, που να τά κάνει να νοιώσουν σά στο σπίτι τους και να τούς επιτρέψει έν καιρό να φύγουν από

κοντά της. "Άλλωστε καθώς λέει κι ο ποιητής:

«Τά παιδιά μας δέν είναι παιδιά μας.

"Έρχονται στη ζωή με τή βοήθειά μας ἀλλ' ὄχι ἀπό μᾶς.

Καί μ' ὄλο πού είναι μαζί μας δέν ἀνήκουν σέ μᾶς.

"Εμείς εἴμαστε τὰ τόξα, ἀπ' ὅπου τὰ παιδιά μας σά ζωντανά βέλη θά τιναχτοῦν μπροστά»⁹.

Π α ρ ἄ ρ ι τ η μ α

ΜΙΑ ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ¹⁰

Δυὸ μητέρες, ἓνας ἄγνωστος πατέρας. Αὐτὸν πού ὀνομάζει «μπαμπά» δέν εἶναι παρὰ ὁ γονὸς της. Μᾶς λένε ὅτι μοιάζει στήν κόρη μας. Τὰ παιδιά μας ἔχουν τὰ γαλανὰ μάτια τοῦ πατέρα τους. Αὐτή; Τὰ καστανά μάτια τῆς μητέρας της. Ἡ μυρωδιά της εἶναι διαφορετική ἀπὸ ἐκεῖνη τοῦ σπιτιοῦ, κι ὅμως ζεῖ μαζί μας ἐδῶ καί τρία χρόνια, εἶναι κόρη μας κι ὅμως ὄχι ἀκριβῶς κόρη μας. (Δέν πολυκαταλαβαίνετε. Τί νὰ κάνουμε. Εἶναι φυσικό, οὔτε καί μεῖς). Κάθε Πέμπτη, συναντιέται τὸ ἀπόγευμα μετ' τῆς φυσικῆς μητέρα. Γιὰ τὰ γενέθλιά της, ἡ μητέρα της, ὁ παππούς καί ἡ γιαγιά, τὰ ξαδέφρια της βρίσκονται ἐκεῖ. Τὰ Χριστοῦγεννα τὰ περνάει μαζί τους. Τὴν Πρωτοχρονιά εἶναι μαζί μας. Μοιράζεται ἀνάμεσα σέ δύο οἰκογένειες. Εἶναι ἡ μικρὴ κοροῦλα πού ὑποδεχόμαστε, ἐπὶ μισθῶ, ἀναμένοντας τὴ στιγμή πού ἡ μητέρα της θά μπορέσει νὰ τὴν ὑποδεχτεῖ...

Γιὰ τὰ παιδιά μας, τοὺς ἀνηψιούς καί τίς ἀνηψιές μας εἶναι ἀδελφὴ κι ἐξαδέλφη. Γιὰ μᾶς εἶναι μιὰ μικρὴ κόρη πού μάθαμε ν' ἀγαπᾶμε, μετ' τίς διαφορὲς της, πηγῆ πλούτου ἀλλ' ἐπίσης πηγῆ θλίψεων· οἱ διαφορὲς δέν εἶναι τόσο εὐκολες ἔτσι ὅπως πιστεύαμε γιὰ νὰ τίς δεχτοῦμε.

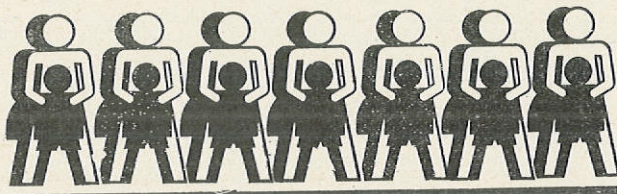
Ν' ἀγαπήσεις ἓνα παιδί πού ἔχει τὴν ἱστορία του, μιὰ ἱστορία πού συνεχίζεται ἀλλοῦ, δέν εἶναι τελικὰ τὸ ἴδιο μετ' τὸ ν' ἀγαπᾶς τὸ παιδί σου. Ἐπογοήτευση; Ὀδύνη; Ν' ἀγαπήσεις ἓνα παιδί πού ἡ κληρονομικότητά του μᾶς τρομάζει, παρόλο ὅτι θέλουμε νὰ κάνουμε ἀφαίρεση αὐτοῦ τοῦ γεγονότος, εἶναι κάτι πολὺ λεπτό. Ν' ἀγαπήσεις ἓνα παιδί πού σᾶς δοκιμάζει, πού διερευνᾷ ἀδιάκοπα: θά μ' ἀγαπᾶς παρ' ὅλες τίς «βλακειές» μου, μ' αὐτὸ μου τὸν χαρακτήρα (τὸν παλιο-χαρακτήρα μου); μετ' τίς ἐρωτήσεις μου τοῦ τύπου «δέν εἶμαι τελείως κόρη σου, ἔτσι...». Δέν εἶναι καθόλου εὐκολο.

Ἐν τούτοις, χάρις σ' αὐτὴν, ἔχουμε ἓνα σπιτικό

πού τραγουδάει, γιατί ἡ Γκέν —αὐτὸ εἶναι τὸ ὄνομά της— ἔχει μεγάλη αἰσθησι τῆς μουσικῆς. Προσκαλεῖ τοὺς μικροὺς συντρόφους της στὸ σπίτι. Χάρη σ' αὐτὴν, εἴμαστε μιὰ διευρυμένη οἰκογένεια ἐφόσον προσπαθοῦμε νὰ συνεργαστοῦμε μαζί στήν ἀγωγή της, ἀνοιχτὴ στὸν κόσμον τῆς ψυχικῆς ἀρρώστιας πού διαισθανόμαστε στήν ἀρχή. Ἴσως καί ἐπίσης χάρις σ' αὐτὴν, μαθαίνουμε τὸ ἐπάγγελμα τῶν γονέων, νὰ εἴμαστε λιγότερο κτηνικοί, ν' ἀγαπᾶμε πιο ἀνιδιοτελῶς καί δωρεάν. Προσπαθοῦμε νὰ δεχόμαστε καλλίτερα τίς διαφορὲς πού συνιστοῦν τὸν πλοῦτον τῶν σχέσεων. Συνειδητοποιοῦμε πολὺ καλλίτερα πόσο ἡ Ἀγάπη εἶναι δῶρο Θεοῦ.

Ντενίξ, Ζάν - Ζάκ

Κέντρο Προετοιμασίας Γάμου - Βρετάνη

6. Γιὰ τίς στάσεις αὐτές βλ. Α. Μ. Σταυροπούλου, Στιγμιότυπα καί περιπλανήσεις σέ δρόμους ποιμαντικῆς διακονίας, τ. 3, Ἀθήνα 1985, σ. 43 - 52. Περισσότερα στίς σ. 53 - 80.

7. Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ μαθήματος δόθηκαν παραδείγματα ἐφαρμογῆς αὐτῶν τῶν στάσεων στίς ἀνάδοχες οἰκογένειες.

8. Βλ. ὁμώνυμο ἄρθρο μου στὸ βιβλίο μου, Θεραπεία τικῆ διακονία, Ἀθήνα 1989, σ. 59 - 62.

9. Χαλλί Γκιμπράν, Ὁ προφήτης (1883 - 1931).

10. Περιοδικὸ «Accueil et Rencontre» τεῦχος 135, Μαῖου - Ἰουνίου 1990, σ. 22 (δημηνιαῖο περιοδικὸ τῆς Ὁμοσπονδίας τῶν Κέντρων Προετοιμασίας γιὰ τὸ γάμον Γαλλίας). Στὸ κείμενον αὐτό, ἓνα ζευγάρι, ἐπιφορτισμένο ἔναντι ἀμοιβῆς μετ' τὴν ἀνατροφή ἑνὸς παιδιοῦ ἀπὸ τὴ Νομαρχιακὴ Διεύθυνση Ὑγείας καί Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Βρετάνης, Γαλλία, ἐκθέτει τίς ἐμπειρίες του.

(Τέλος)

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ

Ι Ω Β

✦ Ἡ Ζωὴ καί τὰ πάθη του ✦

(Τόμοι Α' καί Β')

Κυκλοφορεῖ ἀπὸ τίς ἐκδόσεις
τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

Σελίδες 366 καί 302. Δραχ. 850 ἕκαστος

Η ΑΝΤΙΑΙΡΕΤΙΚΗ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ *

Τοῦ π. **ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ**

Δρ. Θεολ., Δρ. Φιλοσ., Γραμματέας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

β) Σεμινάρια Πίστewς.

Ἰδιαίτερη σημασία δόθηκε στὴν ὀρθόδοξη οικοδομὴ πρώην θυμάτων αἰρετικῶν καὶ παραθρησκευτικῶν ομάδων καὶ στὴν ἐπανένταξή των στὴν ἐν Χριστῷ κοινωνία τῶν ἀδελφῶν. Μὲ αὐτὸν τὸν στόχο ἡ Π.Ε.Γ. ἄρχισε ἀπὸ τὸ ἔτος 1988 εἰδικὰ «Σεμινάρια Πίστewς». Στὰ πλαίσια αὐτῶν τῶν σεμιναρίων δίδεται ἔμφαση στὴν ὀριοθέτηση τῆς ὀρθοδόξου πίστewς, σὲ σχέση μὲ τίς διάφορες ομάδες, στὸν προσδιορισμὸ τῆς ταυτότητος νέων ομάδων καὶ στὴν ἐπισήμανση τῶν ἀρνητικῶν ἐπιπτώσεων ἀπὸ τὴ δραστηριότητά τους πάνω στὴν προσωπική, οικογενειακή, ἐπαγγελματική, κοινωνική καὶ ἐν γένει ζωὴ τῶν θυμάτων τους.

Στὴ συνέχεια θὰ παραθέσουμε μερικὰ ἐπίσημα κείμενα, πού συνετάγησαν σ' αὐτὰ τὰ «Σεμινάρια Πίστewς».

1. Α' Σεμινάριο Πίστewς.

Τὸ Σεμινάριο αὐτὸ πραγματοποιήθηκε ἀπὸ 25 - 31. 8.1988 στὴν Ἱερὰ Μονὴ Σκαφιδιάς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἡλείας. Τὸ ἐπίσημο κείμενο ἀναφέρεται στὰ ἀκόλουθα θέματα:

Διὰφορες Ὁμάδες.

Μεταξὺ τῶν ομάδων πού μελετήθηκαν στὸ Σεμινάριο ἦταν:

α) Τὸ «Κέντρο Μάντιραμ» τῆς Εἰρήνης Σεϊτανίδη, περισσότερο γνωστῆς μὲ τὸ ἰνδοῦστικὸ ψευδώνυμο «Λύδα Σάνδαλα», κόρης τῆς ἠθοποιῆς Μάρως Στεφανίδου καὶ τοῦ μουσικοῦ Βάσου Σεϊτανίδη.

Ἀπὸ συνέντευξη τῆς διδάσκειας Σεϊτανίδη σὲ ἑβδομαδιαίῳ περιοδικῷ, προκύπτει ὅτι σπούδασε ἰνδικὸ τελετουργικὸ χορὸ στὶς Ἰνδίες, ὅπου πῆγε μετὰ ἀπὸ σπουδὲς γιόγκα καὶ γαλλικῆς φιλολογίας στὸ Παρίσι. Ἡ δις Σεϊτανίδη ἔλαβε τελετουργικὴ μύηση στὴν Ἀφρική μετὰ ἀπὸ ἀποκρυφιστικὸ τυπικὸ, στὸ ὁποῖο περιλαμβάνονταν καὶ πυροδασία, τὴν ὁποία «διήλθεν ἐπιτυχῶς».

Ἡ ἴδια δηλώνει ὅτι ἀπὸ μικρὴ ἔτρεφε θαυμασμὸ πρὸς τὴν Θεοσοφία καὶ ὁ θαυμασμὸς τῆς αὐτῆς ἐσφράγισε τὴν ὑπόλοιπὴ ζωὴ τῆς.

Στὸ «Κέντρο Γιόγκα» τὸ ὁποῖο διευθύνει, διδάσκειται καὶ «ψυχοθεραπεία» τοῦ τύπου τῆς «ἀνθρωπιστικῆς

ψυχολογίας», εἶδος «ψυχολογίας» ἀπτόμενο τοῦ ἀποκρυφισμοῦ.

Ἡ δις Σεϊτανίδη, κάθε χρόνο, κάνει μία δημόσια χορευτικὴ ἐπίδειξη σὲ κεντρικὸ θέατρο τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἀπολαμβάνει εὐρύτατη δημοσιότητα στὸν Τύπο, τὸ Ραδιόφωνο καὶ μὲ διαφημιστικὲς ἀφίσες στὰ λεωφορεῖα καὶ τρόλεϋ τῆς πρωτεύουσας.

β) Ἡ ὀργάνωση «Ἀνάστα Μάργκα» τοῦ Ἰνδοῦ Σαρκάρ, γνωστοῦ καὶ ὡς «γκουρού Ἀνασταμάουρι». Ἡ ὀργάνωση αὐτὴ πραγματοποίησε τὸ «15ο Διεθνὲς Συνέδριο, Τομεὺς Καίρου», ἀπὸ 10 - 14.8.1988, στὶς ἐγκαταστάσεις τοῦ Σώματος Ἑλληνίδων Ὁδηγῶν (Βάρης). Σὲ ἐνημερωτικὸ ἔντυπο τῆς ὀργανώσεως, σχετικὸ μὲ τὴν παραπάνω δραστηριότητα, ἀναγράφονται γιὰ πληροφορίες τὰ τηλέφωνα τοῦ Σ.Ε.Ο.

Ἡ Ἀνάστα Μάργκα εἶναι μιὰ ἀκραία θρησκευτικοπολιτικὴ ὀργάνωση πού ἔχει σὰν στόχο τὴν ἐνταξὴ μελῶν καὶ τὴν χρησιμοποίησή των γιὰ τὴν ἀνάληψη παγκόσμιας διακυβερνήσεως.

γ) Ἡ ροδოსταυρικὴ ὀργάνωση Α.Μ.Ο.Ρ.Κ., ἡ ὁποία μεταξὺ ἄλλων, κατόρθωσε νὰ παγιώσῃ τὴν Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση καὶ νὰ ὀργανώσῃ «Ἑλληνικὴ Ἑβδομάδα» γιὰ «τὴν προβολὴ τῆς Ἑλλάδος στὸ Παρίσι» ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ἐκεῖ Ἑλληνικῆς Πρεσβείας.

Ἡ Α.Μ.Ο.Ρ.Κ., γνωστὴ ἀποκρυφιστικὴ ὀργάνωση τοῦ ἀμερικανοῦ Σπένσερ Λιούις, πού ἰδρύθηκε στὴν Καλιφόρνια τῶν Η.Π.Α. στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνα, ἔχει κατακλύσει τὸν κόσμον ἰδρύοντας «ναοὺς» καὶ «κέντρα» διεθνῶς, πουλώνοντας μαθήματα ἀποκρυφισμοῦ δι' ἄλληλογραφίας. Ἡ Α.Μ.Ο.Ρ.Κ. παρουσιάζεται σὰν φιλοσοφικὴ ὀργάνωση στοὺς ἐκτὸς αὐτῆς, δὲν παραλείπει ἕμως νὰ χρησιμοποιεῖ «μύησεις» τῶν μελῶν τῆς σὲ «θαμνοὺς» καὶ «διδασκαλίεζ».

Γίνονται ἐνέργειες γιὰ τὴν ἱδρύση «Ἐκκλησίας Ροδოსσταύρων» καὶ «ναοῦ» στὴν Ἀθήνα. Δὲν πρόκειται λοιπὸν γιὰ «φιλοσοφικὴ κίνηση».

δ) Τὸ «Παγκόσμιο Πνευματικὸ Κέντρο Ὀλυμπος». Ἦλθε καὶ πάλι στὴν ἐπικαιρότητα μὲ τὴν τέλεση «βαπτίσεως διὰ πυρὸς» ἐνὸς 9μηνοῦ κοριτσοῦ στὸν Ὀλυμπο.

Ἐξ ἄλλου ἀπὸ τὴν μηνιαία ἐφημερίδα «Ὀλυμπος», ὄργανο τῆς ὁμώνυμης ὀργανώσεως, διαφαίνεται σαφῶς ὁ ἀποκρυφιστικὸς προσανατολισμὸς τῆς.

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 61 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 τεύχους.

(Συνεχίζεται)

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ*

ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗ Ἡ ΣΤΑΣΙΜΟΤΗΤΑ;

Τοῦ Διακόνου κ. **ΙΑΚΩΒΟΥ Σ. ΚΑΡΑΜΟΥΖΗ**

Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητρ. Μυτιλήνης

4. Ὁ ἀπολογισμός.

Ἄν καὶ ἡ χριστιανικὴ ζωὴ δὲν μπορεῖ νὰ τοποθετηθεῖ σὲ προκαθορισμένα σχήματα δημιουργώντας λίστες «ἀπολογισμοῦ» καλῶν καὶ κακῶν πράξεων, ἐν τούτοις δίδεται ἡ δυνατότητα στὸν ἄνθρωπο — ὁ ὁποῖος θὰ θελήσει πραγματικὰ νὰ ζήσει στὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα — νὰ προχωρήσει σ' ἓνα εἶδος αὐτοκριτικῆς. Στὴν Ὁρθόδοξη Παράδοσή μας αὐτὸς ὁ ἔλεγχος τοῦ ἑαυτοῦ μας ὀνομάζεται μετάνοια. Ἡ ἐπίγνωση καὶ ἡ ἀναγνώριση τῶν λαθῶν στὴ ζωὴ μας, ποὺ εἶναι οἱ ἁμαρτίες, μὲ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ τρόπου τῆς βιωτῆς μᾶς δίνει τὸ πραγματικὸ νόημα τῆς μετάνοιας. Ὅμως ἡ κριτικὴ στὴν πορεία τῆς ὑπάρξεώς μας δίνει ἀληθινὸ νόημα ὅταν ἀναπτύσσεται μὲ τὴν συμμετοχὴ τῶν συνανθρώπων μας, τῶν ἁγίων μας καὶ φυσικὰ τοῦ ἰδίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διότι «μόνο ὅταν κοιτάξω εἰλικρινὰ τὸ πρόσωπο τοῦ ἀδελφοῦ μου θὰ μπορέσω νὰ δῶ τὴν δική μου ἐκτροπὴ καὶ παρέκκλιση», ὅπως τὸνίζει χαρακτηριστικὰ ἓνας σύγχρονος θεολόγος τοῦ αἰῶνα μας ὁ Μητροπολίτης Περγάμου κ. Ἰωάννης Ζηζιούλας. Στὴ συνέχεια τὸ ἦθος τῶν ἁγίων μας θὰ σφραγίσει τὸν βίον μας ποὺ τελικὰ θὰ «πλημμυρισθεῖ» μὲ τὴ χάρη τοῦ Ἀρχηγοῦ μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ πνευματικὴ ζωὴ λοιπὸν εἶναι ἀγώνας καὶ πάλη ποὺ ἀρχίζει στὴ γῆ, γιὰ νὰ καταλήξει στὸν οὐρανό. Ἐκεῖ ὅπου θὰ παραδώσει χέρι-χέρι στὸ Θεὸ τὸν «ἀπολογισμὸ» τῆς ἐδῶ ζωῆς μας. Ἡ πνευματικὴ ζωὴ εἶναι τὸ ἔνδυμα τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς! Καὶ πάνω σ' αὐτὸ τὸ ἔνδυμα καλεῖται ὁ καθένας νὰ κεντίσει τὴ σταυροαναστάσιμη κλήση καὶ ἀποστολὴ του μέσα στὸν κόσμον.

Ἡ ἀνανέωση τῆς πνευματικῆς ζωῆς σώζει τὴν πνευματικὴ ζωὴ ἀπ' τοὺς τύπους καὶ τὴν ξηρασία τῆς τυποποιημένης ζωῆς, ποὺ τελικὰ ποτὲ δὲν καρποφορεῖ. Ὁ ἄνθρωπος «σκουριάζει» πνευματικὰ ὅταν δὲν ἐφαρμόζει τὸ λόγο τοῦ Κυρίου, τὸ χαρμόσυνο καὶ καινὸ μήνυμα ποὺ φέρει ὁ σεσαρκωμένος Λόγος καὶ φυσικὰ ὅταν δὲν τρέφεται μὲ τὸ Πανάγιον Σῶμα καὶ Αἷμα Του.

(* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 76 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4 τεύχους.

5. Ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ ζωὴ μας.

Ἡ πνευματικὴ ζωὴ εἶναι δύσκολο πρᾶγμα. Ἀλλὰ αὐτὴ ἡ δυσκολία μαρτυρεῖ τὴν ἀξία τῆς καὶ τὴν ὠραιοποιεῖ. Τὰ δύσκολα μὲ δυσκολία καὶ ἰδρώτα κατορθώνονται. Γι' αὐτὸ ὁ καθένας ἄς κοιτάξει τὸν ἑαυτό του διὰ μέσου τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας καταλήγοντας πάντα στὴν κεφαλὴ τῆς, τὸν Υἱὸ καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς νὰ τοῦ εἶναι ἡ Ἀρχὴ καὶ τὸ Τέλος, τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὠμέγα.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καλεῖ κάθε φορὰ τὸν ἄνθρωπο: «Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς»⁹. Ὁ ἄνθρωπος ἄς ἀκούσει τὴ φωνὴ Του, ἄς τηρήσει τίς ἐντολές Του γιὰ νὰ κοινωνήσει μαζί Του καὶ τότε πράγματι θὰ γίνῃ πνευματικὸς ἄνθρωπος, δηλαδὴ ἄνθρωπος διακρίσεως. Ποὺ θὰ διακρίνει τὰ πάντα καὶ θὰ διακρίνεται ἀπὸ τὰ πάντα. Ἐκεῖνα ἀσφαλῶς ποὺ ὀλοκληρώνουν τὴν ὑπαρξή του, τὴ θεώνουν, τὴν ἀγιάζουν καὶ τὴν ἀφθαρτίζουν.

Στὸν καθεδρικὸ Ναὸ τῆς Κολωνίας βρίσκονται χαραγμένα τὰ ἀκόλουθα λόγια, ποὺ ἀποτελοῦν τὸ παράπονο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ στὸν κάθε ἄνθρωπο. «Μὲ καλεῖτε Διδάσκαλο καὶ ὅμως δὲ μὲ ρωτᾶτε. Μὲ καλεῖτε τὸ Φῶς σας καὶ ὅμως δὲ μὲ βλέπετε. Μὲ καλεῖτε Ἀλήθεια καὶ ὅμως δὲν πιστεύετε σὲ Μένα... Λέτε ὅτι εἶμαι ἡ Σωτηρία καὶ ὅμως δὲ μὲ ὑπακούετε»¹⁰.

Ὅντως αὐτοὶ οἱ στίχοι μαρτυροῦν καὶ ἐπιβεβαιώνουν τὴν συμβατικὴ πνευματικὴ ζωὴ τῶν ἡμερῶν μας, ἡ ὁποία ὅταν δὲν προκαλεῖ τὴν ἀδιαφορία καὶ τὴν ἄρνηση ἀπὸ μέρους τῶν ἀνθρώπων, συντηρεῖται ὡς ἔνδοξο καὶ μεγάλο παρελθόν.

Θὰ συνεχίσουμε ἄραγε νὰ πορευόμαστε καυχώμενοι γιὰ τὸν Ὁρθόδοξο Ἀνατολικὸ πολιτισμὸ μας χωρὶς νὰ προσπαθοῦμε ταυτόχρονα νὰ «ποτίσουμε» τὴν ὑπαρξή μας ἀπ' αὐτόν; Ἡ ἀνατολὴ τοῦ νέου ἔτους ἴσως εἶναι ἡ ἔσχατη εὐκαιρία γιὰ τὴν ἀπάντηση τοῦ καιρίου αὐτοῦ ἐρωτήματος, διότι ἡ χρονιὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἐνοποίησης —1992— θὰ ζητήσῃ ἀπὸ μᾶς

9. Ματθ. 11,28.

10. Γαλλίνθου, Ἐπισκόπου Γρατιανουπόλεως, Ἐθναροὶ γνώσεων καὶ εὐσεβείας, Ἀθήναι ἄ.χ., σ. 772.

Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΣΤΑΥΡΙΚΗΣ ΘΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ*

Τοῦ κ. ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΥ
θεολόγου - καθηγητοῦ

Β'. Ὁ ἀντιπροσωπευτικὸς χαρακτήρας τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ.

Μόνος ὑπαίτιος ἀπέθανε στὴ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ ὑπῆρξε ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος μόνος αὐτὸς ἔπρεπε νὰ πληρώσει μὲ τὸ θαυμάσιο τίμημα τοῦ θανάτου (Πεν. γ'), γιὰτὶ «ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ εἶχε ἐπιχειρήσει τὸν θάνατον κατὰ τοῦ ἁμαρτωλοῦ (Γαλ. γ' 10)» (E. Sauer, ὅπ. ἀνωτ., σελ. 44). Κατὰ συνέπεια ὁλόκληρο τὸ ἀνθρώπινο γένος, ὡς φέρον τὴν ἐνοχὴν τοῦ γενάρχη, ἦταν ἐνοχοὶ καὶ ἔπρεπε νὰ πεθάνει. Ἀλλὰ ἀντ' αὐτοῦ, ὅπως εἶδαμε, θυσιάζονταν κάποιο καθαρὸ ζῶο, πιστευόντας ὅτι τὸ χυνόμενο αἷμα τοῦ ἱερείου, μὲ τὸ ὁποῖο ραντιζόταν ὁ λαὸς (Λευιτ. ιστ' 18) προσέφερε πρόσκαιρη ἐξιλέωση.

Ἡ σταυρικὴ θυσία τοῦ Χριστοῦ εἶναι τὸ ἴδιο ἀντιπροσωπευτικὴ γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ὡς ὁ «αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. α' 29). «Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, τονίζει ὁ καθηγητὴς Ν. Μητσόπουλος, ὡς ἀντιπρόσωπος πάντων τῶν ἀνθρώπων πασῶν τῶν ἐποχῶν καὶ οἰουδήποτε τύπου διαδιώσεως, ἀνέλαβε μὲν τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπέθανε δι' αὐτάς, παρέμεινε ὅμως αὐτὸς καθ' ἑαυτὸς ἀναμάρτητος καὶ μετὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀνάληψιν τῶν ἁμαρτιῶν τῶν ἄλλων» (Ν. Μητσόπουλου, Θέματα Ὁρθοῦ. Δογματικῆς Θεολογίας, Ἀθήναι 1984, σελ. 164).

Ἡ Καινὴ Διαθήκη καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἀναφέρονται μὲ σαφήνεια γιὰ τὸ θέμα αὐτό. Ὁ Χριστὸς ἦρθε στὸν κόσμον «δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν» (Μάρκ. ι' 45, Λουκ. κδ' 37) καὶ τὸ Αἷμα Αὐτοῦ, τὸ «ὑπὲρ πολλῶν ἐκχυνόμενον» (Ματθ. κστ' 28) ἀποπλένει τὶς ἁμαρτίες ὅλου τοῦ κόσμου, ὅλων τῶν ἐποχῶν. «Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανεν,

δικαίως ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ἡμᾶς προσάγη τῷ Θεῷ» (Α' Πέτρου γ' 18) καὶ «ὁ Χριστὸς παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας» (Β' Πέτρου δ' 2). Θυσιάστηκε ἀντὶ τῶν ἁμαρτωλῶν, ὅπως ὁ κριὸς «ἀντὶ τοῦ Ἰσαὰκ» (Γεν. κβ' 13), γενόμενος «ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων» (Α' Τιμ. δ' 6).

Ὅπως ὁ πρῶτος Ἀδάμ ἐγινε, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ἀνθρώπινου γένους, αἴτιος τῆς πτώσεως, ἔτσι καὶ ὁ δεῦτερος Ἀδάμ, ὁ Χριστὸς (Βιρηναίου, Ἑλεγχος 16, 3, P.G. 7, 1168), ἀνέλαβε ἀντιπροσωπευτικὰ νὰ λυτρώσει τὸν ἄνθρωπον καὶ νὰ τὸν ἐπαναφέρει στὴν πρότερη αὐθεντικὴ του φύση. Ἀνέλαβε γιὰ λογαριασμὸν του νὰ «πληρώσει» τὸ μεγάλο χρέος τοῦ ἀπέθανε στὴ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ, νὰ τὸν ἀπαλλάξει ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ ἐνοχὴν καὶ νὰ γεφυρώσει τὸ χάσμα μὲ τὸ Διαιουργό του. «Τὸ τελειωθὲν ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ ἔργον ἀναφέρεται εἰς τὴν φύσιν ἡμῶν, ἣ ὅποια δὲν εἶναι πλέον κωχωρισμένη ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐξ αἰτίας τοῦ παραπτώματος» (V. Losky, ὅπ. ἀνωτ., σελ. 197). Ὁ Θεάνθρωπος «πάσαν τὴν ὄλου τοῦ κόσμου ἁμαρτίαν εἰς ἑαυτὸν ἀναλαβὼν λύσαι καὶ ἐξαναλώσαι καὶ ἐξαφανίσαι» (Ὁριγ. P.G. 14, 720).

Ἡ ἀντιπροσωπευτικὴ σταυρικὴ θυσία τοῦ Χριστοῦ ὑπῆρξε ἀναγκαῖοτατη γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ ὑποστατικὴ ἐνωσις θείας καὶ ἀνθρωπίνης φύσεως, στὸ θεανδρικό πρόσωπον τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ συνέπεια ἡ καθαρότητα καὶ ἡ ἀναμάρτησία Του, κατέστησε Αὐτὸν «ἱερεῖον ἁμίων» (Κυριλ. Ἀλεξ. P.G. 74, 544), μοναδικὸ ἐξιλαστήριον θῦμα τῆς ἀνθρώπινης ἁμαρτωλότητος. Στὸ γεγονός αὐτὸ στηρίζεται καὶ ἡ ἀποτελεσματικότης τῆς ὑπέρτατης θυσίας. «Τίς δύναται ἄνθρωπος εὑρεῖν τηλικούτων, ἵνα δῶ ὑπὲρ λυτρώσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; οὐδὲ περὶ τῶν ἰδίων ἁμαρτημάτων οἷός τε ἐστὶ, ἐξιλάσθαι δοῦναι τῷ Θεῷ» (Μ. Βασιλείου, P.G. 29, 437),

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 79 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4 τεύχους.

τὴν ταυτότητά μας γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ ζήσουμε ὡς Ἔθνος στὰ μέλη τῆς κοινότητος. Ἐπομένως τὸ ἐρώτημα διὰ τὴν ἀνακαίνιση ἢ τὴ στασιμότητα τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς δὲν ἀποτελεῖ ἀπλῶς παρένθεση ἢ ἐπιφυλλίδα στὴν ὅλη πορεία τόσο τῆς προσωπικῆς μας ζωῆς ὅσο καὶ τῆς ἐπιβιώσεώς μας ὡς Ἔθνος, ἀλλὰ

ἀποφασιστικῆς σημασίας γιὰ τὴν πρόοδο ἢ τὴν ἀπισθοδρόμηση, τὴ δημιουργία ἢ τὸν ἀφανισμό, τὴν ἀνάπτυξη ἢ τὴν καθήλωση. Τελικὰ τὴν ζωὴν μας ἢ τὸν θάνατόν μας, ἔστω κι ἂν θὰ συνεχίζουμε νὰ «ζοῦμε» βιολογικά.

(Τέλος)

Πρὸς

Τὸν κ. Εὐάγγελον Θεοδώρου

Διευθυντὴν περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

Ἀθῆνας

Ἀξιότιμε κ. καθηγητά,

Ἐκ παραδρομῆς καὶ μόνον, οὐδέποτε δὲ ἐκ κακῆς ἢ ἠθελημένης σκέψεως, παρελείφθη, ὑπ' ἐμοῦ, ἡ ἀναφορὰ ὅτι ἡ δημοσιευθεῖσα ἐργασία εἰς τὰ ὑπ' ἀριθ. 2 καὶ 3) 1991 τεύχη τοῦ περιοδικοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ», ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ ποιμαντικὴ διακονία τῶν ἀσθενῶν ἐν τοῖς Νοσοκομείοις», εἶχεν ἐκφωνηθῆ ὑπὸ τοῦ Πανοσ. συνεφημερίου μου εἰς Νοσοκομειακὴν Ἐφημεριακὴν θέσιν, Ἀρχιμ. κ. Νεκταρίου Μηλιῶνη, ἐν ἔτει 1979 εἰς σχετικὴν σύναξιν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἣν υἰοθέτησα πρὸς δημοσίευσιν.

Παρακαλῶ νὰ σημειωθῆ ἡ παράλειψις αὕτη εἰς τὸ περιοδικόν, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ π. Νεκταρίου, διὰ τὸ δίκαιον ὄφλημα καὶ αἰτούμενος τὴν κατανόησιν ἐκείνου καὶ Ὑμῶν.

Σημειωτέον, διὰ διευκρίνισιν, ὅτι οἱ μακαριστοὶ πατέρες Γ. Κουρῆς καὶ Ἀναστ. Δραπανιώτης, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν τρόπον ἐργασίας των, ἠκολούθουν τὸν αὐτὸν ἐπιτυχῆ δρόμον, ὃν ἀμφότεροι οἱ νεώτεροι ἠκολουθήσαμεν, ὅσον τοῦτο ἦτο δυνατόν.

Αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ λόγος δημοσιεύσεως τῆς περὶ ἧς πρόκειται ἐργασίας, δηλ. τὸ ὄφελος τῶν κληρικῶν τῶν Νοσηλευτικῶν Ἱδρυμάτων.

Ἀρχιμ. ΔΑΝΙΗΛ Ε. ΣΑΠΙΚΑΣ

Καθηγ. Θεολόγος - Γεν. Ἰατρός

καὶ «πῶς ποίημα διὰ ποιήματος θὰ συνήπτετο τῇ κτίσει; Ἡ ποία βοήθεια παρὰ τῶν ὁμοίων τοῖς ὁμοίοις γένοιτ' ἂν δεομένων καὶ αὐτῶν τῆς αὐτῆς βοηθείας;» (Μ. Ἀθανασίου, Ρ.Γ. 26, 289). Ἔτσι μόνος Αὐτός, ὡς ὁ ἀναμάρτητος Θεὸς σήκωσε τὸ βαρὺ φορτίον τῶν ἁμαρτιῶν ὅλου τοῦ κόσμου καὶ ἀνέθηκε στὸ Γολγοθᾶ. Παράλληλα ἔμεινε «ξένος πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, διὰ νὰ λύσῃ τὴν τραγωδίαν τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας καὶ νὰ ὑπερνικήσῃ τὸ χάσμα μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, εἰσάγων τὴν φύσιν ἡμῶν ἐν τοῖς κόλποις Αὐτοῦ, ὅπου δὲν ὑπάρχει χωρὸς δι' οὐδὲν χάσμα ἢ ἐσωτερικὴν σύγκρουσιν» (V. Lossky, ἔπου ἀνωτ., σελ. 178).

Προσέφερε, λοιπόν, ὁ Κύριος θυσία ἀντιπροσωπευτικὴ, ὅχι ἀπλῶς «ἐπ' ὠφελεία τῶν ἁμαρτωλῶν, ἀλλ' ἀντὶ τῶν ἁμαρτωλῶν, λαθῶν Αὐτὸς τὴν θέσιν τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ὑπαμείνας ὅτι θὰ ἔπρεπε εἰς ἕκαστος τούτων νὰ συντελέσῃ. Ὑπῆρξεν αὕτη τὸ λύτρον τὸ ὑπὲρ αὐτῶν δοθὲν» (Π. Τρεμπέλα, Δογμ. Β', σελ. 182)!

Γ'. Ὁ ἐξιλαστήριος χαρακτήρας τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπιτέλεσε τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου γένους, ὅπως ἀναφέραμε, διὰ τοῦ τρισσοῦ ἀξιωματός Του καὶ μάλιστα διὰ τοῦ ἀρχιερατικοῦ. Ἡ ὑπέρτατη σταυρικὴ Του θυσία ὑπῆρξε ἡ μοναδικὴ καὶ ἀνεπανάληπτη ἱεουργία, ἡ ὁποία προσέφερε τὴ λύτρωσιν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Τὸ πῶς ἔγινε ὁ ἰλασμός καὶ συντελέσθη ἡ καταλλαγὴ εἶναι ἀκατανόητο γιὰ τὸν ἀνθρώπινον νοῦ, πυκνὸ μυστήριον καλύπτει τὸ ὕψιστον καὶ σωτήριον αὐτὸ γεγονός. Διάφορες θεωρίαι, ὅπως ἡ περὶ καταβολῆς λύτρων στὸ Σατανᾶ ἢ ἡ περὶ ἱκανοποιήσεως τῆς θείας δικαιοσύνης, δὲν ἔγιναν δεκτὲς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν.

Ὁ Χριστὸς, ὡς Μέγας Ἀρχιερέας «κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ» (Ψαλμ. ρθ' 4, Ματθ. κδ' 44), «μὴν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκές» (Ἐβρ. ι' 12) τέλεσε τὴν μόνη ἀληθινὴ ἀπολυτρωτικὴ θυσία ὅλων τῶν ἐποχῶν. Ὡς ἱερεὺς χρησιμοποίησε τὸ ἴδιον Του τὸ Σῶμα, ὡς «περὶ ἁμαρτίας προσφορά» (Β' Κορ. ε' 21) καὶ ἔχυσε τὸ τίμιον Αἷμα Του, τὸ «περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον» (Ματθ. κστ' 28), τὸ ὁποῖο «ἔφερον ἐμφανῶς τὸ χαρακτήρα τῆς ἐξιλαστηρίου θυσίας» (Π. Τρεμπέλα, Δογμ. Β', σελ. 175). Ὁ Ὁριγένης († 254) ἀναφέρει τὰ ἐξῆς σημαντικὰ γιὰ τὴ μεγάλη θυσία: «Ἡ ἁμαρτία εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον, τῆς ἁμαρτίας δὲ ἡ ἀνάγκη ἐκζητεῖ ἐξιλασμὸν καὶ ὁ ἐξιλασμός δὲν γίνεται παρὰ διὰ τῆς θυσίας. Ἦτο λοιπὸν ἀναγκαῖον νὰ προσφέρηται θυσία διὰ τὴν ἁμαρτίαν.

Ἄλλ' ὅμως εἰς ἔσσην ὁ Ἄμνος, ὁ δυναθεὶς νὰ ἄρῃ πάντος τοῦ κόσμου τὴν ἁμαρτίαν... τότε κατέπαυσαν αἱ λοιπαὶ θυσίαι, διότι ταυαὕτη ὑπῆρξεν ἡ θυσία αὕτη, ὅστε νὰ ἀρκῆ ἡ μία καὶ μόνη αὕτη ὑπὲρ τῆς σωτηρίας πάντος τοῦ κόσμου» (In Numerium XXIV, 1, Ρ.Γ. 12, 757). Ἐπίσης σὲ ἄλλο σημεῖο τονίζει ὁ μέγας θεολόγος τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας: «Οὗτος ὁ Ἄμνος σφαγεὶς καθάρσιον γέγονεν τοῦ ὅλου κόσμου, ὁ δὲ προσαγαγὼν τοῦτον τὸν Ἄμνον ἐπὶ θυσίαν ὁ ἐν τῇ ἀνθρώπῳ ἦν ὁ Θεός, μέγας ἀρχιερεὺς» (Ρ.Γ. 14, 946 - 951).

(Συνεχίζεται)

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Γ. Ν. Τζιαφέτα
ΤΟ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ
ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ,
Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΚΑΙ Η ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ
ΤΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ

Το δημογραφικό πρόβλημα της Ελλάδας αποτελεί το κυριώτερο διαρθρωτικό πρόβλημα της κοινωνίας της.

Η μελέτη λοιπόν σε βάθος επιστημονικό και ή διερεύνηση των αιτίων, καθώς και ή λήψη των απαραίτητων μέτρων, για την αποτελεσματική επίλυσή του, σε μακροχρόνια προοπτική, αποτελεί χρέος του καθενός ειδήμονα.

Κι ο κ. Γ. Ν. Τζιαφέτας είναι από τους ειδικούς που έχουν ενσκήψει πάνω στο φαινόμενο και με κάθε τρόπο προσπαθούν να συμβάλλουν, ώστε να αντιμετωπιστεί ή υπέρμετρη μείωση της γονιμότητας ή οποία παρατηρείται στην Ελλάδα.

είναι: 1) Έξελιξη του πληθυσμού της Ελλάδας μέχρι σήμερα, 2) Αναμενόμενες εξελίξεις στη γονιμότητα, 3) Αναμενόμενες εξελίξεις στη θνησιμότητα, 4) Η εξέλιξη της γεννητικότητας του πληθυσμού στα πλαίσια του κοινωνικο - οικονομικού χώρου, 5) Προοπτική του πληθυσμού, 6) Η εξέλιξη της γηράσκων.

Εξάλλου τα κατατοπιστικά σχεδιαγράμματα, οι αριθμοί, οι πίνακες συγκρίσεων και ιστορικών εξελίξεων, δίνουν μια σφαιρική και σε ευρύτερο επίπεδο άποψη των μεγεθών και των αναλύσεων, ώστε το βιβλίο να καθίσταται μοναδικό στο είδος του.

Αλλά ο κ. Τζιαφέτας δεν μένει μόνο στις επιστημονικές διαπιστώσεις και στην καταγραφή των προοπτικών του προβλήματος της υπογεννητικότητας του ελληνικού πληθυσμού. Προχωρεί αποφασιστικά, και σε καθημερινό επίπεδο εθθνης, σε άλλες δραστηριότητες, με τις οποίες είναι δυνατόν να προέλθουν λύσεις στο πρόβλημα.

Συγκεκριμένα είναι, εκτός από καθηγητής του Πολυτεχνείου και πρόεδρος του ΕΛΚΕΠΑ, και Γ. Γραμματέας του «Ίδρύματος Αντιμετώπισης Δημογραφικού Προβλήματος» (Ι.Α.ΔΗ.Π.) του οποίου, όπως είναι γνωστό, προεδρεύει ο Μακ. Αρχιεπίσκοπος κ. Σεραφείμ.

Πρόκειται για μια συλλογική, υπερεθνική προσπάθεια ή οποία έχει ως σκοπό τη διαφύλαξη και ενίσχυση της οικογένειας και των λειτουργικών άνογκών της. Καθώς και την κατοχύρωση των δικαιωμάτων των μελών της και της ανάπτυξής της.

«Το δικαίωμα δημιουργίας μιας οικογένειας είναι μια θεμελιώδης ελευθερία και με αυτήν την έννοια ένα παγκόσμιο δικαίωμα».

Η συνειδητοποίηση αυτής της αρχής και ή ουσιαστική βοήθεια για την πραγματοποίησή της, αποτελούν προγραμματισμένη μέριμνα του Ι.Α.ΔΗ.Π. και του κ. Τζιαφέτα ιδιαίτερα, ο οποίος ασκεί τις καθημερινές εθθνες του σε μια πραγματικότητα στοργής,

αγωγής, μόρφωσης, πολιτικής συμπεριφοράς, οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας με σκοπό την απρόσκοπτη κίνηση του πληθυσμού της Ελλάδας. Ένός πληθυσμού, ο οποίος ενώ έχει τη δυνατότητα να αναπτυχθεί, από έλλειψη φροντίδας και ενημέρωσης των μελών της οικογένειας, παραμένει ανησυχητικά υποβαθμισμένος.

Κώστα Σαρδελή
Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ
ΤΗΣ ΕΘΝΟΓΕΡΣΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΙΕΝΑ

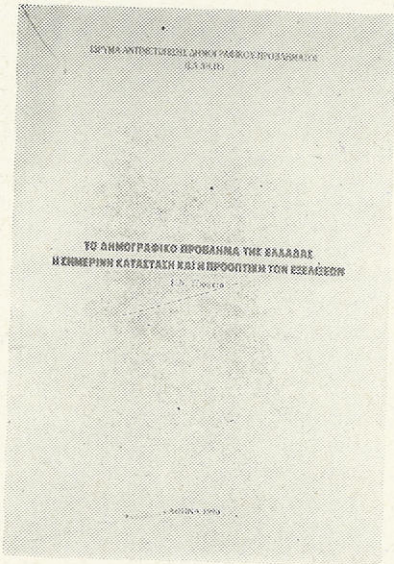
«Όσο και αν θέλουν λέγοντας και γράφοντας μερικοί να υποστηρίξουν το αντίθετο πλαστογραφώντας ακόμα και την Ιστορία, ο χαρακτήρας της Έθνεγερσίας του '21 ήταν άταξικός. Ήταν πόλεμος ιερός, όλων των Ελλήνων και μοναδικό σκοπό είχε την ελευθερία των Γραικών από την τουρκική τυραννία.

Αυτή τη θέση υποστηρίζει στο μικρό, 70 σελίδες, αλλά κομψό βιβλίο του ο Κώστας Σαρδελής, στηριζόμενος σε αδιάσειστα στοιχεία, ντοκουμέντα και αναμφισβήτητες πηγές.

Είναι εξαντλημένη πιά ή άποψη ότι δήθεν ή Έπανάσταση του '21 είχε κίνητρα οικονομικά και ταξικά. Ένώ αντίθετα, ή άποψη της θαύτατης πνευματικής δομής του αγώνα και των πνευματικών, εθνικών επιδιώξεών του, καθημερινά επιβεβαιώνεται με νέα στοιχεία, τα οποία και παραθέτει ο Κώστας Σαρδελής. «Είς όλους τους Έλληνες υπήρχε πατροπαράδοτος ή ιδέα της απελευθερώσεως των από τους τυράννους των».

Ο σ. μέσα σε λίγες σχετικά σελίδες, αλλά με επιχειρήματα, προσφέρει με τρόπο εύληπτο, για τους πολλούς, μια εθνική υπηρεσία. Καταφέρνει δηλαδή να δώσει στους αναγνώστες αυτό που λέει στον τίτλο του βιβλίου του: το «χαρακτήρα της Έθνεγερσίας του '21» και να πείσει μέσα από πρωτογενείς πηγές της Ιστορίας.

Φ ς

Το βιβλίο αυτό του σ. είναι καρπός μεγάλου μόχθου, μελέτης και παρατήρησης.

Πρόκειται για αναλύσεις και τποθετήσεις, με τις οποίες διαγράφεται και περιγράφεται, σε έξι μεγάλα κεφάλαια, όλη ή εικόνα του θέματος, και τα όποια

ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΕΦ' ΑΠΑΞ

βοηθήματος που χορηγεί ο Κλάδος Άρωγής του ΤΑΚΕ, αποφασίσθηκε με την υπ' άρ. Φ. 60) 2044) 24.12.90 απόφαση της Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων Μαριέτας Γιαννάκου-Κουτσίκου.

Η απόφαση δημοσιεύθηκε στο υπ' άρ. 8) 9.1.91 Φ.Ε.Κ. τεύχος Β', στηρίχθηκε σε γνώμη του Διοικ. Συμβουλίου του ΤΑΚΕ, που έκρεμοῦσε στο ὑπουργεῖο ἐπὶ μῆνες καὶ ὀρίζει ὅτι τὸ «προβλεπόμενο ἐφ' ἅπαξ βοήθημα τοῦ Κλάδου Ἀρωγῆς τοῦ ΤΑΚΕ, αὐξάνεται κατὰ 150ο» καὶ ὅτι ἡ αὐξηση αὐτὴ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία δημοσίευσής της στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως (δηλ. ἀπὸ 9.1.91).

Ο «ΠΑΝΤΑΙΝΟΣ»

ἐπίσημο δελτίο τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας ἔχει εἰσελθεῖ σὲ μιὰ νέα περίοδο τῆς μακρᾶς καὶ λαμπρῆς ἱστορίας του, μετὰ τὴν ἀνάρρηση στὸν παλαίφατο θρόνο τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου κ. Παρθενίου Γ'. Μὲ Διευθυντὴ του τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Ζιμπάμπουε κ. Χρυσόστομο καὶ ἐπιμελητὴ ἐκδόσεως τὸν κ. Βασ. Καραγιώργο, παρουσιάζει ἀνοδικὴ πορεία ὄχι μόνον ἀπὸ πλευρᾶς περιεχομένου ἀλλὰ καὶ ἐμφανίσεως, χάρις καὶ στοὺς συνεργάτες του (Μητροπολίτες, Καθηγητές, Ἀρχιμανδρίτες, Θεολόγους κ.λπ.), ἐνῶ στίς σελίδες τῶν Χρονικῶν προβάλλονται οἱ δραστηριότητες τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀλεξανδρείας, τῆς Ἐπιτροπείας Καΐρου, τῶν Μητροπόλεων τοῦ Θρόνου (Πηλουσίου, Νουβίας, Ἀξώμης, Λεοντοπόλεως κ.ἄ.), τοῦ Οἰκουμενικοῦ καὶ ἄλλων Πατριαρχείων καὶ Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Ὁ «Πάνταινος» ἄγει ἤδη τὸ 83ο ἔτος τῆς ἐκδοτικῆς ζωῆς του, ἐνῶ καὶ τὸ

★ «Ἡμερολόγιον Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας-1991» (σσ. 136), πού διακρίνεται γιὰ τὴν πληρότητα καὶ τὴν καλαισθητὴ ἐμφάνιση, ἐκδίδεται ἐπὶ 91 ὀλόκληρα χρόνια.

ΚΟΙΝΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ

γιὰ τὰ παροικιακὰ Σχολεῖα στὴ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ ἀποφασίσθηκε νὰ δημιουργηθεῖ ἀπὸ τὰ Ὑπουργεῖα Παιδείας Ἑλλάδος καὶ Κύπρου. Στὸ ἐξῆς τὰ παιδιὰ τῶν ἀποδήμων Ἑλλήνων καὶ Κυπρίων, πού εἶναι ἐγκατεστημένα στὸ Ἡνωμένο Βασίλειο θὰ λαμβάνουν ἐνιαίᾳ Ἐκπαίδευση.

Οἱ μέχρι τώρα φορεῖς τῆς ἐκπαίδευσης τῆς Ὅμογένειας (Κ.Ε.Σ., Ο.Ε.Σ.Ε.Κ.Α. καὶ Ἐπιτρο-

Τοῦ κ. Εὐαγγέλου Π. Λέκκου

πὴ Ἀνεξαρτήτων Ἑλληνικῶν Σχολείων Ἀγγλίας), πιστεύουν ὅτι ὁ Κοινὸς Ἐκπαιδευτικὸς Φορέας θὰ συμβάλει θετικὰ καὶ ἀποφασιστικὰ στὴν ἀντιμετώπιση καὶ ἐπίλυση πολλῶν σοβαρῶν προβλημάτων τῶν σχολείων, πρὸς ὄφελος τῆς Παροικιακῆς Ἐκπαίδευσης, ἀφοῦ θὰ ἔχει τὴν ἠθικὴ καὶ ὕλικὴ συνδρομὴ ἀπὸ μέρους τῶν Κυβερνήσεων Ἑλλάδος καὶ Κύπρου.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΜΕ ΘΕΜΑ
«Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ»

Μὲ ἀπόφαση τοῦ Κεντρικοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, προκηρύσσεται πανελλήνιος διαγωνισμὸς γιὰ τὴ συγγραφή ἐκλαϊκευμένης μελέτης μὲ θέμα «Ἡ Ἐκκλησία στὴν Κατοχή» (1941-44). Ὁ διαγωνισμὸς γίνεται μὲσφ τῆς «Ἑλληνικῆς Ἐταιρείας Χριστιανικῶν Γραμμάτων». Τὸ ἔπαθλο εἶναι 120.000 δρχ.

Ἡ μελέτη πρέπει νὰ εἶναι πρωτότυπη, ἐκλαϊκευμένη, ἐκτάσεως 130 ἕως 160 δακτυλογραφημένων σελίδων καὶ θὰ ὑποβληθεῖ σὲ δύο ἀντίτυπα ὡς τὶς 31 Ὀκτωβρίου 1990 στὴ διεύθυνση: Ἑλληνικὴ Ἐταιρεία Χριστιανικῶν Γραμμάτων, Θάλειας 32, 155 61 Χολαργὸς (τηλ. 6512.976).

Τὴν ἔκδοση τῆς μελέτης πού θὰ θραβευθεῖ ἀναλαμβάνει ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία. (Περισσότερες πληροφορίες παρέχει ὁ Δ)ντὴς Ἐκδόσεων τῆς Ἀπ. Διακονίας Εὐάγγελος Λέκκος, τηλ. 01/7239.417).

Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΕ 5 ΓΛΩΣΣΕΣ

Ἀποβλέποντας στὴν «πνευματικὴ καὶ ψυχικὴ ὠφέλεια τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν», ὁ πρωτοπρ. κ. Σπυρίδων Μπακούκας, ἀρχιεπ. Ἐπίτροπος Ταλαντίου (Ἀταλάντη) - λυκειάρχης, ἐξέδωκε τὸ παρελθὸν ἔτος τὴ «Θ. Λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου», μὲ βάση τὸ πρωτότυπο κείμενο καὶ μὲ ἀπόδοση στὴ νέα ἑλληνικὴ, τὴν ἀγγλική, τὴ γαλλικὴ καὶ τὴν ἀραβικὴ, σὲ πέντε παράλληλες στήλες. Προτάσσεται Πρόλογος καὶ Εἰσαγωγή στίς 4 γλῶσσες, καθὼς καὶ τὸ ἀπὸ 10.1.1983 Γράμμα τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Νικολάου (†), μὲ τὸ ὁποῖο ἐγκρίνεται τὸ ἔργο καὶ ἐπιτρέπεται ἡ χρῆση του στίς Ἐκκλησίες τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας. Τὸ ἐξώφυλλο τοῦ βιβλίου σὲ τετραχρωμία.